

محمود اولاد
کارشناس بازار مسکن

دولت سیزدهم برای کنترل بازار اجاره علاوه بر افزایش سقف تسهیلات، تعیین سقف افزایش اجاره‌بها، بسته کنترل بازار مسکن را در ۳ بخش تدوین کرده است که در جلسه سران قوا برای راهکارهای کوتاه‌مدت آن تصمیم‌گیری شد.

با توجه به اینکه اجاره‌بهای مسکن هزینه فرصت و بازدهی سرمایه‌انباشت در مسکن و به‌عبارتی یک نوع خدمت در مجموعه اقتصاد کلان محسوب می‌شود، بنابراین بدیهی است که همگام با سایر خدمات عرضه‌شده در مجموعه اقتصاد و در شرایط تورمی، بازار اجاره مسکن نیز با افزایش نرخ مواجه شود. به‌علاوه، اجاره‌بهای دریافتی نسبتی از نرخ ملک مورداجاره است و اثر افزایش نرخ مسکن به‌عنوان یک دارایی روی اجاره‌بها با وقفه ظاهر خواهد شد.

از زمانی که ساخت‌وساز در شهرها به‌لحاظ معماری به اشباع رسید، این موضوع با افزایش قیمت‌ها و بالا رفتن تورم همراه شد، در سوی مقابل، درآمد خانوارها با کاهش شدیدی روبه‌رو و همین موضوع موجب شد که در بحث مسکن، مشکلات زیادی برای مردم ایجاد شود.

تا زمانی که دولت علت‌های اصلی این موضوع یعنی کنترل شاخص‌های اقتصاد کلان را در دستور کار خود قرار ندهد، راه‌حلهایی که در شرایط عادی بهترین گزینه‌ها برای کنترل بازار باشند، جواب نخواهند داد و بازار سروسامان نخواهد گرفت.

دولت برای کنترل بازار مسکن باید، وضعیت اقتصاد کلان را درست کند تا زمانی که این مسئله انجام نشود، راهکارهایی که برای مدیریت و تعادل در بازار به کار گرفته می‌شود، به‌هیچ‌عنوان جوابگو نخواهد بود.

افزایش تورم بخش اجاره یک دلیل بزرگ دارد، طی چند سال اخیر با افزایش افسارگسیخته نرخ مسکن، خرید خانه برای بسیاری از مردم تبدیل به یک رویا شده است، بنابراین، در بخش اجاره‌بها شاهد انفجار تقاضا هستیم.

این موضوع به‌دلیل تراز نبودن تقاضا و عرضه در بازار موجب افزایش بیش از پیش اجاره را در بازار فراهم کرده است.

براساس آمارهای رسمی، میزان سرمایه‌گذاری در بخش مسکن با کاهش شدیدی روبه‌رو است که این موضوع دلایل فراوانی دارد.

یکی از آنها نبود امنیت سرمایه‌گذاری در بخش مسکن است. همچنین، افزایش بسیار زیاد نرخ مسکن باعث شده که بسیاری از اقشار جامعه از گردونه کسانی که شانس خرید خانه را دارا هستند، خارج شوند.

همین موضوع نیز انگیزه سرمایه‌گذاری در بخش مسکن را کاهش داده است.

حباب نرخ مسکن از نسبت نرخ میانگین هر مترمربع واحد مسکونی به میانگین اجاره‌بهای یک سال آپارتمان به‌دست می‌آید.

براساس نسبت‌های فعلی، عدد به‌دست‌آمده بالای ۳۳ است که از سقف همیشگی نرخ به اجاره خیلی بیشتر است.

بازار مسکن یک بازار همگن نیست، بنابراین نرخ واحدهای مسکونی در مناطق و محله‌های مختلف شهر با هم تفاوت اساسی دارند.

همچنین، در هر ماه بسته به اینکه خریداران در کدام مناطق بیشترین خرید را انجام دادند، نرخ میانگین به‌شکل قابل توجهی تغییر می‌کند.

در نتیجه، نمی‌توان با حاصل نسبت میانگین نرخ به میانگین اجاره، نسخه واحد درباره حبابی بودن یا نبودن نرخ مسکن پیچید.

زیرساخت

بررسی **مسکن** از دلایل و تبعات راه‌اندازی سامانه ثبت رایگان قرارداد اجاره

مسکن، عروسک خیمه‌شب‌بازی دولت!

محمد انوشه‌ئی: با آغاز فعالیت سامانه معاملات املاک و مستغلات کشور، امکان ثبت قرارداد اجاره و دریافت کد رهگیری بدون مراجعه به بنگاه معاملات املاک و به‌صورت رایگان فراهم شده است؛ برخی کارشناسان این اقدام را باعث ایجاد شفافیت در بازار اجاره مسکن می‌دانند و برخی دیگر این اقدام دولت را تنها راه‌اندازی یک سامانه اطلاعاتی می‌دانند که تأثیری در کاهش یا کنترل بازار اجاره نخواهد گذاشت، هر چند اجرای این دستورالعمل با مخالفت و انتقاد جدی املاکی‌ها همراه است.

با این‌همه، دولت معتقد است که در راستای ساماندهی بازار مسکن و اجاره به‌ویژه برای حمایت از مستاجران برای کنترل بی‌ضابطه افزایش اجاره‌بها این دستورالعمل اجرایی شده. **مسکن** در این گزارش زوایای مختلف ثبت رایگان قراردادهای مسکن را بررسی کرده است.

گامی مهم در راستای حمایت از مستاجران

سامانه ثبت رایگان قراردادهای اجاره مسکن به‌صورت ۲۴‌ساعته و در تمامی ایام هفته به‌موجران و مستاجران خدمات رایگان ثبت قرارداد اجاره به همراه اخذ کد رهگیری در سراسر کشور ارائه می‌دهد. البته اخذ کد رهگیری در بنگاه‌های دارای مجوز معاملات املاک نیز کم‌کم امکان‌پذیر است، اما با ثبت قراردادها در این سامانه دوطرف قرارداد (مالک و مستاجر)

حق‌الزحمه‌ای پرداخت نمی‌کنند، در صورتی که اگر قرارداد اجاره در بنگاه‌های املاک منعقد شود، دوطرف قرارداد باید حق‌الزحمه به مشاوران املاک بپردازند. به‌طور کلی با توجه به اینکه هر ساله مستاجران قرارداد جدید امضا می‌کنند، علاوه بر هزینه‌های اجاره، باید هزینه‌ای را که مبلغ آن قابل توجه است، به بنگاه بپردازند که بار مالی مضاعف بر مستاجران وارد

در این سامانه برای مالکانی که قراردادهای اجاره را بیش از یک سال تمدید می‌کنند یا سقف افزایش اجاره‌بها را در قراردادها در نظر می‌گیرند، امتیازاتی در نظر گرفته شده است. همچنین، اگر موجران در قراردادهای اجاره از خانوارهایی که چند فرزند دارند یا افرادی از شرایط مالی مناسبی برخوردار نیستند، حمایت کنند، از مشوق‌های مناسبی بهره‌مند می‌شوند که می‌تواند به یک آرامش نسبی در بازار اجاره منجر شود.

این نماینده مجلس اذعان کرد: البته باید این نکته در نظر گرفته شود که این طرح لازم‌الاجرا نیست و اجباری در آن وجود ندارد. این نبود اجبار دلایل متعددی دارد، چرا که در حال حاضر زیرساخت‌های مناسبی برای این طرح وجود ندارد و همکاری سایر بخش‌های ذی‌ربط آن طور که باید چشمگیر نیست. یکی از بزرگ‌ترین مشکلاتی که در رابطه با این موضوع وجود دارد، بحث جبران خسارت مالکان است، زیرا ممکن است برخی مستاجران از این طرح به نحو احسن استفاده نکنند و مالکان را به علت‌های مختلف نظیر

وی افزود: مسلماً سیاست‌گذاری‌هایی که منجر به کاهش هزینه‌های بخش مسکن شود و در وقت و زمان افراد صرفه‌جویی کند، برای این بازار موثر است. در حال حاضر، مجلس شورای اسلامی با همکاری نهادهای ذی‌ربط سعی در ساماندهی بازار اجاره‌بهای مسکن دارد و در راستای رفاه حال شهروندان گام برمی‌دارد. با اجرای طرح مذکور، تمام معاملات مسکن اعم از خرید، فروش، رهن و اجاره در سامانه‌ها و سکوی اطلاعاتی بدون نیاز به مراجعه به مشاوران املاک می‌توانند ثبت شوند.

اقبال شاکری، عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی در رابطه با تأثیری که سامانه معاملات املاک و مستغلات می‌تواند بر بازار اجاره‌بها داشته باشد، به **مسکن** توضیح داد: نسخه آزمایشی سامانه معاملات املاک و مستغلات کشور راه‌اندازی شده است که در نخستین گام، امکان ثبت رایگان قراردادهای اجاره و دریافت کد رهگیری توسط مالکان و مستاجران، بدون مراجعه به دفاتر املاک وجود دارد.

وی افزود: مسلمانان سیاست‌گذاری‌هایی که منجر به کاهش هزینه‌های بخش مسکن شود و در وقت و زمان افراد صرفه‌جویی کند، برای این بازار موثر است. در حال حاضر، مجلس شورای اسلامی با همکاری نهادهای ذی‌ربط سعی در ساماندهی بازار اجاره‌بهای مسکن دارد و در راستای رفاه حال شهروندان گام برمی‌دارد. با اجرای طرح مذکور، تمام معاملات مسکن اعم از خرید، فروش، رهن و اجاره در سامانه‌ها و سکوی اطلاعاتی بدون نیاز به مراجعه به مشاوران املاک می‌توانند ثبت شوند.

فرهاد بیضایی، کارشناس بازار مسکن در رابطه با سامانه ثبت رایگان قراردادهای اجاره مسکن به **مسکن** توضیح داد: در شرایط کنونی بازار مسکن بهترین اقدام راه‌اندازی و اصلاح سامانه املاک و اسکان کشور است، به‌طوری که تمام فرآیندهایی که در بازار مسکن رخ می‌دهد، اعم از ساخت‌وساز، صدور مجوزات، رهن و اجاره و در نهایت خریدوفروش در بستر این سامانه شکل بگیرد. نکته بعدی این است که این سامانه باید با هماهنگی ذی‌نفعان و نهادهای مختلف صورت بگیرد؛ یعنی اگر شهرداری به‌عنوان متولی ساخت‌وساز معرفی می‌شود، باید جزئیات تمام مجوزها و نقشه‌های ساخت را در سامانه مذکور ثبت کند.

وی در ادامه افزود: در رابطه با سامانه جدید که وزارت راه و شهرسازی برای تسهیل شرایط مستاجران راه‌اندازی کرده است، باید گفت که این طرح تداخلی با فعالیت بنگاه‌های مشاور املاک ندارد و موجران و مستاجران می‌توانند، هم در این سامانه قراردادهای خود را منعقد کنند و هم طبق

روال گذشته، این اقدام را به مشاوران املاک بسپارند. البته به‌تازگی مجلس طرحی را پیرامون کنترل بازار اجاره مطرح کرده است که بر طبق آن تمامی قراردادهای اجاره در دفاتر اسناد رسمی منعقد شود. البته این طرح هنوز تصویب نشده است.

جمع‌بندی مشخصی از بازار اجاره وجود ندارد
این کارشناس بازار مسکن عنوان کرد: موضوعی که اکنون اتفاق افتاده، این است که در بازار مسکن انسجام و وحدت جمعی وجود ندارد، چرا که وزارت راه و شهرسازی به‌عنوان متولی اصلی این امر، جمع‌بندی مشخصی از اقدامات خود انجام نداده و بسیاری از سیاست‌گذاری‌ها و طرح‌ها را به حال خود رها کرده است.

اکنون بخشی از این وزارتخانه از طرح مجلس برای ثبت قراردادها در دفترخانه‌ها حمایت می‌کند و بخش دیگر اعلام

می‌کند که مستاجران و موجران برای عقد قرارداد رایگان در سامانه ثبت‌نام کنند.

این کارشناس بیان کرد: متأسفانه مشخص نیست که سامانه ثبت رایگان قراردادهای اجاره مسکن چگونه انجام می‌گیرد. وزارت راه و شهرسازی باید پاسخگو باشد که مسئول نظارت و رسیدگی به قرارداد مستاجران خود افراد هستند یا اپراتور سامانه مذکور این کار را می‌کند؛ بنابراین اگر قرار است طرحی برای ساماندهی بازار مسکن اجرا شود، باید تمام جوانب کار به‌طور کامل بررسی شود و هر نهاد و هر مقام مسئولی به‌طورسلیقه‌ای سیاست‌گذاری نکند. مسلماً با این اقدامات پراکنده نه‌تنها مشکل مستاجران حل نمی‌شود، بلکه بیش از پیش در این بازار پرتلاطم سرگردانی به‌وجود می‌آید.

راه‌اندازی این سامانه اتفاق خوبی است، اما اثری روی بحث کنترل نرخ بازار اجاره‌بها ندارد، چرا که تصور آحاد مردم این است که با راه‌اندازی این سامانه قیمت‌ها کاهش خواهد

فرهاد بیضایی، کارشناس بازار مسکن در رابطه با سامانه ثبت رایگان قراردادهای اجاره مسکن به **مسکن** توضیح داد: در شرایط کنونی بازار مسکن بهترین اقدام راه‌اندازی و اصلاح سامانه املاک و اسکان کشور است، به‌طوری که تمام فرآیندهایی که در بازار مسکن رخ می‌دهد، اعم از ساخت‌وساز، صدور مجوزات، رهن و اجاره و در نهایت خریدوفروش در بستر این سامانه شکل بگیرد. نکته بعدی این است که این سامانه باید با هماهنگی ذی‌نفعان و نهادهای مختلف صورت بگیرد؛ یعنی اگر شهرداری به‌عنوان متولی ساخت‌وساز معرفی می‌شود، باید جزئیات تمام مجوزها و نقشه‌های ساخت را در سامانه مذکور ثبت کند.

وی در ادامه افزود: در رابطه با سامانه جدید که وزارت راه و شهرسازی برای تسهیل شرایط مستاجران راه‌اندازی کرده است، باید گفت که این طرح تداخلی با فعالیت بنگاه‌های مشاور املاک ندارد و موجران و مستاجران می‌توانند، هم در این سامانه قراردادهای خود را منعقد کنند و هم طبق

روال گذشته، این اقدام را به مشاوران املاک بسپارند. البته به‌تازگی مجلس طرحی را پیرامون کنترل بازار اجاره مطرح کرده است که بر طبق آن تمامی قراردادهای اجاره در دفاتر اسناد رسمی منعقد شود. البته این طرح هنوز تصویب نشده است.

جمع‌بندی مشخصی از بازار اجاره وجود ندارد
این کارشناس بازار مسکن عنوان کرد: موضوعی که اکنون اتفاق افتاده، این است که در بازار مسکن انسجام و وحدت جمعی وجود ندارد، چرا که وزارت راه و شهرسازی به‌عنوان متولی اصلی این امر، جمع‌بندی مشخصی از اقدامات خود انجام نداده و بسیاری از سیاست‌گذاری‌ها و طرح‌ها را به حال خود رها کرده است.

اکنون بخشی از این وزارتخانه از طرح مجلس برای ثبت قراردادها در دفترخانه‌ها حمایت می‌کند و بخش دیگر اعلام

می‌کند که مستاجران و موجران برای عقد قرارداد رایگان در سامانه ثبت‌نام کنند.

این کارشناس بیان کرد: متأسفانه مشخص نیست که سامانه ثبت رایگان قراردادهای اجاره مسکن چگونه انجام می‌گیرد. وزارت راه و شهرسازی باید پاسخگو باشد که مسئول نظارت و رسیدگی به قرارداد مستاجران خود افراد هستند یا اپراتور سامانه مذکور این کار را می‌کند؛ بنابراین اگر قرار است طرحی برای ساماندهی بازار مسکن اجرا شود، باید تمام جوانب کار به‌طور کامل بررسی شود و هر نهاد و هر مقام مسئولی به‌طورسلیقه‌ای سیاست‌گذاری نکند. مسلماً با این اقدامات پراکنده نه‌تنها مشکل مستاجران حل نمی‌شود، بلکه بیش از پیش در این بازار پرتلاطم سرگردانی به‌وجود می‌آید.

راه‌اندازی این سامانه اتفاق خوبی است، اما اثری روی بحث کنترل نرخ بازار اجاره‌بها ندارد، چرا که تصور آحاد مردم این است که با راه‌اندازی این سامانه قیمت‌ها کاهش خواهد

فرهاد بیضایی، کارشناس بازار مسکن در رابطه با سامانه ثبت رایگان قراردادهای اجاره مسکن به **مسکن** توضیح داد: در شرایط کنونی بازار مسکن بهترین اقدام راه‌اندازی و اصلاح سامانه املاک و اسکان کشور است، به‌طوری که تمام فرآیندهایی که در بازار مسکن رخ می‌دهد، اعم از ساخت‌وساز، صدور مجوزات، رهن و اجاره و در نهایت خریدوفروش در بستر این سامانه شکل بگیرد. نکته بعدی این است که این سامانه باید با هماهنگی ذی‌نفعان و نهادهای مختلف صورت بگیرد؛ یعنی اگر شهرداری به‌عنوان متولی ساخت‌وساز معرفی می‌شود، باید جزئیات تمام مجوزها و نقشه‌های ساخت را در سامانه مذکور ثبت کند.

وی در ادامه افزود: در رابطه با سامانه جدید که وزارت راه و شهرسازی برای تسهیل شرایط مستاجران راه‌اندازی کرده است، باید گفت که این طرح تداخلی با فعالیت بنگاه‌های مشاور املاک ندارد و موجران و مستاجران می‌توانند، هم در این سامانه قراردادهای خود را منعقد کنند و هم طبق

روال گذشته، این اقدام را به مشاوران املاک بسپارند. البته به‌تازگی مجلس طرحی را پیرامون کنترل بازار اجاره مطرح کرده است که بر طبق آن تمامی قراردادهای اجاره در دفاتر اسناد رسمی منعقد شود. البته این طرح هنوز تصویب نشده است.

جمع‌بندی مشخصی از بازار اجاره وجود ندارد
این کارشناس بازار مسکن عنوان کرد: موضوعی که اکنون اتفاق افتاده، این است که در بازار مسکن انسجام و وحدت جمعی وجود ندارد، چرا که وزارت راه و شهرسازی به‌عنوان متولی اصلی این امر، جمع‌بندی مشخصی از اقدامات خود انجام نداده و بسیاری از سیاست‌گذاری‌ها و طرح‌ها را به حال خود رها کرده است.

اکنون بخشی از این وزارتخانه از طرح مجلس برای ثبت قراردادها در دفترخانه‌ها حمایت می‌کند و بخش دیگر اعلام

می‌کند که مستاجران و موجران برای عقد قرارداد رایگان در سامانه ثبت‌نام کنند.

سامانه معاملات املاک همانند یک سکوی اطلاعاتی جامع است که می‌تواند رفتارهای مالی طرفین قرارداد را بدون نیاز به حضور فیزیکی آنها ثبت کند

گامی مهم در راستای حمایت از مستاجران

مشمول مالیات جدید نمی‌شوند. همچنین، مالیات بر اجاره در طرحی که به مجلس داده شده، تغییر خواهد کرد و این نوع مالیات احتمالاً حذف می‌شود. فعالان بازار مسکن، امکان ثبت قراردادها به‌صورت سامانه‌ای را گام مهمی در راستای حمایت از مستاجران و ساماندهی بازار می‌دانند. به‌اعتقاد آنها، رقابتی شدن بازار منجر به تعدیل هزینه‌های قرارداد در بنگاه‌ها خواهد شد.

بدون نیاز به حضور فیزیکی آنها ثبت کند. همچنین، در پایان، قرارداد مستاجران و موجران موردارزیابی مالی و رفتاری قرار می‌گیرد. در این سامانه اطلاعات افراد برای چند سال می‌تواند ثبت شود و هم مستاجران و هم مالکان از طرف

مقابل خود، شناخت دقیق‌تری کسب کنند. شاکری در پایان گفت: سامانه املاک می‌تواند به‌صورت مستقل در راستای شفافیت معاملات گام بردارد و هیچ تداخلی با فعالیت مشاوران املاک ندارد. در چند سال

اخیر، سعی بر این شده است تا برای تسهیل امور، دست واسطه کوتاه شود تا هزینه‌ها کاهش یابد و سرعت عمل شهروندان بالا رود. تعرفه‌های مشاوران املاک از مبلغ اجاره، خریدوفروش جدا شده است و به‌صورت مشخص و در قالب یک دستور معلوم در سامانه قرار خواهد گرفت؛ بنابراین از تعارض منافعی که پیش از این ممکن بود، در دفاتر املاک رخ دهد، جلوگیری خواهد شد.

اقبال شاکری، عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی در رابطه با تأثیری که سامانه معاملات املاک و مستغلات می‌تواند بر بازار اجاره‌بها داشته باشد، به **مسکن** توضیح داد: نسخه آزمایشی سامانه معاملات املاک و مستغلات کشور راه‌اندازی شده است که در نخستین گام، امکان ثبت رایگان قراردادهای اجاره و دریافت کد رهگیری توسط مالکان و مستاجران، بدون مراجعه به دفاتر املاک وجود دارد.

وی افزود: مسلمانان سیاست‌گذاری‌هایی که منجر به کاهش هزینه‌های بخش مسکن شود و در وقت و زمان افراد صرفه‌جویی کند، برای این بازار موثر است. در حال حاضر، مجلس شورای اسلامی با همکاری نهادهای ذی‌ربط سعی در ساماندهی بازار اجاره‌بهای مسکن دارد و در راستای رفاه حال شهروندان گام برمی‌دارد. با اجرای طرح مذکور، تمام معاملات مسکن اعم از خرید، فروش، رهن و اجاره در سامانه‌ها و سکوی اطلاعاتی بدون نیاز به مراجعه به مشاوران املاک می‌توانند ثبت شوند.

فرهاد بیضایی، کارشناس بازار مسکن در رابطه با سامانه ثبت رایگان قراردادهای اجاره مسکن به **مسکن** توضیح داد: در شرایط کنونی بازار مسکن بهترین اقدام راه‌اندازی و اصلاح سامانه املاک و اسکان کشور است، به‌طوری که تمام فرآیندهایی که در بازار مسکن رخ می‌دهد، اعم از ساخت‌وساز، صدور مجوزات، رهن و اجاره و در نهایت خریدوفروش در بستر این سامانه شکل بگیرد. نکته بعدی این است که این سامانه باید با هماهنگی ذی‌نفعان و نهادهای مختلف صورت بگیرد؛ یعنی اگر شهرداری به‌عنوان متولی ساخت‌وساز معرفی می‌شود، باید جزئیات تمام مجوزها و نقشه‌های ساخت را در سامانه مذکور ثبت کند.

وی در ادامه افزود: در رابطه با سامانه جدید که وزارت راه و شهرسازی برای تسهیل شرایط مستاجران راه‌اندازی کرده است، باید گفت که این طرح تداخلی با فعالیت بنگاه‌های مشاور املاک ندارد و موجران و مستاجران می‌توانند، هم در این سامانه قراردادهای خود را منعقد کنند و هم طبق

روال گذشته، این اقدام را به مشاوران املاک بسپارند. البته به‌تازگی مجلس طرحی را پیرامون کنترل بازار اجاره مطرح کرده است که بر طبق آن تمامی قراردادهای اجاره در دفاتر اسناد رسمی منعقد شود. البته این طرح هنوز تصویب نشده است.

جمع‌بندی مشخصی از بازار اجاره وجود ندارد
این کارشناس بازار مسکن عنوان کرد: موضوعی که اکنون اتفاق افتاده، این است که در بازار مسکن انسجام و وحدت جمعی وجود ندارد، چرا که وزارت راه و شهرسازی به‌عنوان متولی اصلی این امر، جمع‌بندی مشخصی از اقدامات خود انجام نداده و بسیاری از سیاست‌گذاری‌ها و طرح‌ها را به حال خود رها کرده است.

اکنون بخشی از این وزارتخانه از طرح مجلس برای ثبت قراردادها در دفترخانه‌ها حمایت می‌کند و بخش دیگر اعلام

می‌کند که مستاجران و موجران برای عقد قرارداد رایگان در سامانه ثبت‌نام کنند.

این کارشناس بیان کرد: متأسفانه مشخص نیست که سامانه ثبت رایگان قراردادهای اجاره مسکن چگونه انجام می‌گیرد. وزارت راه و شهرسازی باید پاسخگو باشد که مسئول نظارت و رسیدگی به قرارداد مستاجران خود افراد هستند یا اپراتور سامانه مذکور این کار را می‌کند؛ بنابراین اگر قرار است طرحی برای ساماندهی بازار مسکن اجرا شود، باید تمام جوانب کار به‌طور کامل بررسی شود و هر نهاد و هر مقام مسئولی به‌طورسلیقه‌ای سیاست‌گذاری نکند. مسلماً با این اقدامات پراکنده نه‌تنها مشکل مستاجران حل نمی‌شود، بلکه بیش از پیش در این بازار پرتلاطم سرگردانی به‌وجود می‌آید.

راه‌اندازی این سامانه اتفاق خوبی است، اما اثری روی بحث کنترل نرخ بازار اجاره‌بها ندارد، چرا که تصور آحاد مردم این است که با راه‌اندازی این سامانه قیمت‌ها کاهش خواهد

فرهاد بیضایی، کارشناس بازار مسکن در رابطه با سامانه ثبت رایگان قراردادهای اجاره مسکن به **مسکن** توضیح داد: در شرایط کنونی بازار مسکن بهترین اقدام راه‌اندازی و اصلاح سامانه املاک و اسکان کشور است، به‌طوری که تمام فرآیندهایی که در بازار مسکن رخ می‌دهد، اعم از ساخت‌وساز، صدور مجوزات، رهن و اجاره و در نهایت خریدوفروش در بستر این سامانه شکل بگیرد. نکته بعدی این است که این سامانه باید با هماهنگی ذی‌نفعان و نهادهای مختلف صورت بگیرد؛ یعنی اگر شهرداری به‌عنوان متولی ساخت‌وساز معرفی می‌شود، باید جزئیات تمام مجوزها و نقشه‌های ساخت را در سامانه مذکور ثبت کند.

وی در ادامه افزود: در رابطه با سامانه جدید که وزارت راه و شهرسازی برای تسهیل شرایط مستاجران راه‌اندازی کرده است، باید گفت که این طرح تداخلی با فعالیت بنگاه‌های مشاور املاک ندارد و موجران و مستاجران می‌توانند، هم در این سامانه قراردادهای خود را منعقد کنند و هم طبق

روال گذشته، این اقدام را به مشاوران املاک بسپارند. البته به‌تازگی مجلس طرحی را پیرامون کنترل بازار اجاره مطرح کرده است که بر طبق آن تمامی قراردادهای اجاره در دفاتر اسناد رسمی منعقد شود. البته این طرح هنوز تصویب نشده است.

جمع‌بندی مشخصی از بازار اجاره وجود ندارد
این کارشناس بازار مسکن عنوان کرد: موضوعی که اکنون اتفاق افتاده، این است که در بازار مسکن انسجام و وحدت جمعی وجود ندارد، چرا که وزارت راه و شهرسازی به‌عنوان متولی اصلی این امر، جمع‌بندی مشخصی از اقدامات خود انجام نداده و بسیاری از سیاست‌گذاری‌ها و طرح‌ها را به حال خود رها کرده است.

اکنون بخشی از این وزارتخانه از طرح مجلس برای ثبت قراردادها در دفترخانه‌ها حمایت می‌کند و بخش دیگر اعلام

می‌کند که مستاجران و موجران برای عقد قرارداد رایگان در سامانه ثبت‌نام کنند.

این کارشناس بیان کرد: متأسفانه مشخص نیست که سامانه ثبت رایگان قراردادهای اجاره مسکن چگونه انجام می‌گیرد. وزارت راه و شهرسازی باید پاسخگو باشد که مسئول نظارت و رسیدگی به قرارداد مستاجران خود افراد هستند یا اپراتور سامانه مذکور این کار را می‌کند؛ بنابراین اگر قرار است طرحی برای ساماندهی بازار مسکن اجرا شود، باید تمام جوانب کار به‌طور کامل بررسی شود و هر نهاد و هر مقام مسئولی به‌طورسلیقه‌ای سیاست‌گذاری نکند. مسلماً با این اقدامات پراکنده نه‌تنها مشکل مستاجران حل نمی‌شود، بلکه بیش از پیش در این بازار پرتلاطم سرگردانی به‌وجود می‌آید.

راه‌اندازی این سامانه اتفاق خوبی است، اما اثری روی بحث کنترل نرخ بازار اجاره‌بها ندارد، چرا که تصور آحاد مردم این است که با راه‌اندازی این سامانه قیمت‌ها کاهش خواهد

فرهاد بیضایی، کارشناس بازار مسکن در رابطه با سامانه ثبت رایگان قراردادهای اجاره مسکن به **مسکن** توضیح داد: در شرایط کنونی بازار مسکن بهترین اقدام راه‌اندازی و اصلاح سامانه املاک و اسکان کشور است، به‌طوری که تمام فرآیندهایی که در بازار مسکن رخ می‌دهد، اعم از ساخت‌وساز، صدور مجوزات، رهن و اجاره و در نهایت خریدوفروش در بستر این سامانه شکل بگیرد. نکته بعدی این است که این سامانه باید با هماهنگی ذی‌نفعان و نهادهای مختلف صورت بگیرد؛ یعنی اگر شهرداری به‌عنوان متولی ساخت‌وساز معرفی می‌شود، باید جزئیات تمام مجوزها و نقشه‌های ساخت را در سامانه مذکور ثبت کند.

وی در ادامه افزود: در رابطه با سامانه جدید که وزارت راه و شهرسازی برای تسهیل شرایط مستاجران راه‌اندازی کرده است، باید گفت که این طرح تداخلی با فعالیت بنگاه‌های مشاور املاک ندارد و موجران و مستاجران می‌توانند، هم در این سامانه قراردادهای خود را منعقد کنند و هم طبق

روال گذشته، این اقدام را به مشاوران املاک بسپارند. البته به‌تازگی مجلس طرحی را پیرامون کنترل بازار اجاره مطرح کرده است که بر طبق آن تمامی قراردادهای اجاره در دفاتر اسناد رسمی منعقد شود. البته این طرح هنوز تصویب نشده است.

جمع‌بندی مشخصی از بازار اجاره وجود ندارد
این کارشناس بازار مسکن عنوان کرد: موضوعی که اکنون اتفاق افتاده، این است که در بازار مسکن انسجام و وحدت جمعی وجود ندارد، چرا که وزارت راه و شهرسازی به‌عنوان متولی اصلی این امر، جمع‌بندی مشخصی از اقدامات خود انجام نداده و بسیاری از سیاست‌گذاری‌ها و طرح‌ها را به حال خود رها کرده است.

اکنون بخشی از این وزارتخانه از طرح مجلس برای ثبت قراردادها در دفترخانه‌ها حمایت می‌کند و بخش دیگر اعلام

می‌کند که مستاجران و موجران برای عقد قرارداد رایگان در سامانه ثبت‌نام کنند.

این کارشناس بیان کرد: متأسفانه مشخص نیست که سامانه ثبت رایگان قراردادهای اجاره مسکن چگونه انجام می‌گیرد. وزارت راه و شهرسازی باید پاسخگو باشد که مسئول نظارت و رسیدگی به قرارداد مستاجران خود افراد هستند یا اپراتور سامانه مذکور این کار را می‌کند؛ بنابراین اگر قرار است طرحی برای ساماندهی بازار مسکن اجرا شود، باید تمام جوانب کار به‌طور کامل بررسی شود و هر نهاد و هر مقام مسئولی به‌طورسلیقه‌ای سیاست‌گذاری نکند. مسلماً با این اقدامات پراکنده نه‌تنها مشکل مستاجران حل نمی‌شود، بلکه بیش از پیش در این بازار پرتلاطم سرگردانی به‌وجود می‌آید.

راه‌اندازی این سامانه اتفاق خوبی است، اما اثری روی بحث کنترل نرخ بازار اجاره‌بها ندارد، چرا که تصور آحاد مردم این است که با راه‌اندازی این سامانه قیمت‌ها کاهش خواهد

آگهی مفقودی

برگ سبز و کارت موتور سفید به شماره
پلاک ۵۳۹ ایران ۸۴۵۵۶ و به شماره موتور
NDR۱۲۵*۵۱۶۵۷۶۸* و به شماره تنه
NDR ۱۲۵P۹۰۵۰۴۲۹ مفقود گردیده و از اعتبار
ساقط است.
خرم‌آباد

آگهی مزایده عمومی تجدیدشده

شماره ۰۴/۱۴۰۲/ز

آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۸ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یادبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از اقلام مربوطه روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۱ مقرر شده است. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های شرکت در مزایده بایستی عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مزایده تهیه گردد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول یارد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.
کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر (سهامی عام) در نظر دارد «ضایعات کنسانتره ، گندله و سنگ آهن به میزان ۱۶۰۰۰ (شانزده هزار) متریک تن موجود در انبارهای خود واقع در اسکله منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس (پارکو) بندرعباس» را از طریق مزایده عمومی واکذار نماید. لذا کلیه متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مزایده به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را دریافت نمایند.

عکس: ماهیت

توان خودروسازان برای افزایش تولید و رفع تعهدات را بررسی کرد

تامین ارز و قطعه، نگرانی جدید بازار خودرو

ثبت‌نام‌کنندگان در سامانه یکپارچه فروش خودرو شده است. نگرانی ثبت‌نام‌کنندگان سامانه یکپارچه در حالی مطرح می‌شود که علاوه بر ابهامات تامین ارز خودروسازان، قطعه‌سازان نیز با گلیشه از عدم‌وصول مطالبات خود از خودروسازان، شرط تامین قطعه را رفع تعهدات مالی خودرویی‌ها می‌دانند.

آخرین خبرها تا زمان تنظیم این گزارش نیز حکایت از تلاش‌ها برای تامین ارز خودروسازان و رفع موانع تولید در این بخش دارد. به همین بهانه ماهیت در این گزارش ظرفیت تولید صنعت خودرو و قطعه کشور برای عمل به تعهدات‌شان را از کارشناسان این دو بخش جویا شده که در ادامه می‌آید. با ما همراه باشید.

شهنواز صفایی: بازار خودرو هنوز هم خبرساز است. چند روز پیش تصویر نامه‌ای از مدیرعامل ایران خودرو خطاب به سرپرست وزارت صمت در فضای مجازی منتشر شد که در آن اعلام شده بود: «ایران خودرو، خطوط تولید را به دلیل نبود ارز متوقف کرده است!» هر چند این نامه با واکنش چندانی از سوی مسئولان مواجه نشد، اما مهدی نیازی، سرپرست وزارت صمت در حاشیه دیدار با وزیر صنعت، تجارت و ترویج سرمایه‌گذاری عمان، نامه‌نگاری‌های مدیران خودروسازی را مربوط به اوایل سال جاری دانست و گفت: با توافقاتی که با بانک مرکزی انجام شد، ارز خودروسازان فراهم و نگرانی مدیران خودروسازی نیز رفع شده است. با این همه، اظهارات ایران خودرو از توقف تولید به دلیل عدم تخصیص ارز منجر به نگرانی جدی

برخی فعالان اقتصادی انتشار نامه خودرویی‌ها به سرپرست وزارت صمت را در شرایط فعلی، سیگنالی برای افزایش قیمت دلار می‌دانند. انتظار می‌رود با اطلاع‌رسانی درست و به‌موقع از التهابات ناشی از اخبار ضدونقیض که بر بازار تاثیرگذار است، کاسته شود

خودروسازان به وظایف‌شان در قبال قطعه‌سازان عمل نمی‌کنند

نمی‌کنند. خودروسازان مطالبات قطعه‌سازان را بعد از ۴ تا ۵ ماه پرداخت می‌کنند، در حالی تولیدکننده قطعه باید مواد اولیه خود را نقدی و با قیمت روز خریداری کند. قطعه‌سازان در تامین مواد موردنیاز از بورس نیز مشکل دارند، چون سازکار آن درست نیست و بانک‌ها هم رویکرد مناسبی ندارند. در این وضعیت اگر مطالبات قطعه‌سازان روزآمد شود، کمک بزرگی به صنعت قطعه و در ادامه خودروسازی کشور خواهد بود. نجفی‌سپه با اشاره به خبرهای اخیر درباره تامین ارز خودروسازان گفت: اگر بی‌توجه به جوانب گوناگون، تامین ارز بخشی از صنعت مانند قطعه‌سازان قطع شود، مشکل بزرگی در آینده گریبان صنعت ما را خواهد گرفت. این موضوع احتمالا دو رویکرد دارد، یکی اینکه صرفاً صنعت خودرو تامین ارز شود و دیگر ارزی به قطعه‌سازان ندهند و رویکرد دوم این است تمام ارز به صنعت خودرو داده شود تا خودروساز به قطعه‌سازان بدهد که هر دو رویکرد اشتباه است. البته هنوز در این زمینه اطلاعات کامل و قطعی در دسترس نیست.

نجفی‌سپه در پایان، در پاسخ به این پرسش که آیا خودروسازان می‌توانند به تعهدات‌شان در سامانه یکپارچه فروش عمل کنند یا خیر، اظهار کرد: خیلی شفاف نمی‌توان درباره این موضوع اظهار نظر کرد، اما واقعیت این است که صنعت و تولید ما بی‌برنامه و بلا تکلیف است و بدون برنامه به نتیجه مطلوبی نخواهیم رسید.

سخن پایانی

نگرانی‌ها در زمینه وضعیت کلی بازار خودرو همچنان ادامه دارد و در روزهای اخیر داستان تامین نشدن ارز و قطعات خطوط تولید به آن افزوده و موجب نگرانی بیشتر ثبت‌نام‌کنندگان در سامانه یکپارچه خودرو شده است.

برخی فعالان اقتصادی انتشار این نامه در شرایط فعلی را سیگنالی برای افزایش قیمت دلار دانسته‌اند و انتظار می‌رود با اطلاع‌رسانی درست و به‌موقع از التهابات ناشی از اخبار ضدونقیض، متاثر و تاثیرگذار بر بازار کاسته شود.

محمود نجفی‌سپه، عضو هیات مدیره انجمن صنایع همگن قطعه‌سازی کشور درباره وضعیت صنعت قطعه و اینکه آیا قطعه‌سازان داخلی توان تامین نیاز خطوط تولید خودروسازان داخلی را دارند یا خیر به صمت گفت: زنجیره تامین خودروسازان که قطعه‌سازان هستند، به‌طور قطع ظرفیت و توان تامین نیاز این صنعت را دارند. در سال‌هایی که تولید سلاله خودروسازان داخلی، یک‌میلیون و ۵۰۰ تا ۶۰۰ هزار دستگاه بود و بسیاری از قطعات داخلی‌سازی نشده بود، قطعه‌سازان به‌راحتی قطعات موردنیاز را تامین می‌کردند؛ یعنی توان، عرق و علاقه به تولید در قطعه‌سازان وجود دارد.

نجفی‌سپه افزود: رئیس‌جمهوری چند ماه پیش در بازدید از یکی از خودروسازی‌ها دستور دادند ظرفیت تولید ۵۰ درصد افزایش پیدا کند. بعد از آن، انجمن همگن قطعه‌سازی جلساتی تشکیل داد و میزان نقدینگی موردنیاز برای تحقق افزایش تولید خودرو مشخص شد.

گزارش مستندی در این زمینه تهیه و منابع تامین این نقدینگی هم مشخص شد که آخرین ردیف آن مربوط به نقدینگی حاصل از صرفه‌جویی در هزینه واردات قطعات از «مسیر آبی» که طی این روند از دیو قطعات در انبار جلوگیری و ترخیص کالا از گمرکات تسریع می‌شود، بود. با این وجود کانال آبی هنوز راه نیافته و این معنایی ندارد، جز اینکه کسی به فکر تولید و حل مشکلات تولیدکنندگان نیست و به‌جرات می‌توان گفت رفتار تمام دستگاه‌های اجرایی بلااستثنا، در تعارض با هدف حل مشکلات تولید است.

عضو هیات مدیره انجمن صنایع همگن قطعه‌سازی کشور اظهار کرد: سال گذشته ستاد تسهیل و رفع موانع تولید کشور برای اولین بار، ۲۱۵ مشکل در مسیر تولید را فهرست کرد که در ردیف نخست آن مشکلات مربوط به سیستم بانکی قرار دارد و بعد مالیات، بیمه، محیط‌زیست و...؛ یک سال گذشت، اما برای رفع این ۲۱۵ مورد هیچ نهادی حتی اتساق بازرگانی هم کاری نکرد. نهادهای اجرایی هر کاری دوست دارند، انجام می‌دهند و بخش خصوصی نیز نمی‌تواند کاری بکند، این در حالی است که رفع مشکلات شدنی است و حتی درباره کیفیت خودروها هم اگر خودروساز به وظیفه خود به‌خوبی عمل کند می‌تواند آن را به‌خوبی محقق کند.

وی افزود: در حال حاضر بخش زیادی از گرفتاری‌های صنعت قطعه ناشی از این است که خودروسازان به وظایفی که در قبال این صنعت دارند، به‌خوبی عمل

داده‌های شفافی درباره صنعت خودرو ارائه نمی‌شود

تولید می‌کنند که این امر صرفه اقتصادی تولید را از بین برده است. تیراژ باید در میزان قابل‌قبولی باشد تا صرفه اقتصادی داشته باشد.

وی افزود: نوسانات نرخ ارز و تحریم‌ها هم مانع از حرکت درست تولید شده است. البته ظرفیت افزایش تولید و رسیدن به تیراژ سال‌های قبل برای صنعت خودرو وجود دارد، اما در این میان، مشکلات ساختاری مانند اینکه سیستم تولید مکانیزه نیست، مانع از تحقق اهداف این صنعت و افزایش ظرفیت تولید است. هر قدر سیستم تولید مکانیزه‌تر و تجهیزات آن به‌روزتر شود، تیراژ تولید بالاتر خواهد رفت و کم‌خطرات خواهد بود.

بشیری درباره عواملی که مانع بروزسانی در صنعت خودرو کشور شده، اظهار کرد: سوءمدیریت عامل اصلی در مشکلات صنعت خودرو کشور است. تفکر، تعقل و تأمل سه مولفه مهم برای مدیریتی درست تولید و صنعت است که در کشور ما وجود ندارد.

نبود تفکر مدیریتی درست باعث شده صنعت خودرو ما گرفتار روزمرگی شود؛ از این‌رو نمی‌تواند برنامه‌ریزی مناسب و قابل‌قبولی ارائه دهد یا برآوردی از آینده و به‌عبارتی آینده‌پژوهی داشته باشد. درست است این است که طراحی برنامه‌ها در هر صنعتی در یک رویکرد آینده‌پژوهانه انجام شود.

در این شرایط، تحقق تولید یک میلیون و ۷۰۰ هزار خودرو برای امسال بعید به‌نظر می‌رسد و درباره اینکه خودروسازان بتوانند به تعهداتی که در سامانه یکپارچه خودرو داده‌اند، عمل کنند نیز واقعیت این است که دولت اغلب به تعهداتی که داده عمل نکرده و همیشه بهانه‌جویی و مقصرانگاری کرده است؛ در نتیجه این عملکرد اعتماد از بین رفته و همچنان نگرانی‌هایی درباره عمل به تعهدات خودرویی وجود دارد.

این کارشناس حوزه خودرو در پایان گفت: این روزها درباره تامین ارز خودروسازان هم خبرها ضدونقیض است و فعلا نمی‌توان در این زمینه اظهار نظر قطعی ارائه داد.

صادق بشیری، کارشناس حوزه خودرو درباره ظرفیت خودروسازی‌ها و اینکه آیا توان تامین نیاز داخلی را خواهند داشت یا خیر به ماهیت گفت: واقعیت این است که نمی‌توان اظهار نظرهایی که در این زمینه از سوی متولیان امر انجام می‌شود را تایید یا رد کرد. آنچه مشخص است در صنعت خودرو کشور عرضه و تقاضا متناسب نیست؛ یعنی تقاضای کاذب بسیار زیاد است و تولید پاسخگوی آن نیست. تقاضا واقعی نیست، چون بازار سوداگرانه شده است. این گونه به‌نظر می‌رسد که صنعت خودرو، در یک فضای محصور قرار گرفته که هر اقدامی انجام دهیم، تاثیر چندانی در وضعیت آن نخواهد داشت.

بشیری افزود: درباره مولفه‌های گوناگون موثر بر صنعت خودرو که براساس آنها می‌توان اظهار نظر کرد نیز آمار شفاف نیست، اما آنچه مشخص است اینکه متقاضی واقعی امکان دسترسی راحت به خودرو موردنیاز خود را ندارد. نبود داده‌های شفاف درباره میزان عرضه و تقاضا در بازار خودرو، خلأ بزرگی است.

اگر نهاد ثالثی، اطلاعات و آمار واقعی این صنعت را جمع‌آوری و ارائه کند، می‌توان براساس داده‌های واقعی شرایط این صنعت را بررسی کرد و در ادامه برنامه‌ریزی درستی انجام داد. با اطلاعات غیرشفاف، برنامه‌ریزی در این صنعت راه به‌جایی نمی‌برد. آنچه در حال حاضر درباره این صنعت مشخص شده این است که مصرف‌کننده واقعی توان خرید ندارد و بخشی از نقدینگی برای کسب سود به سمت خودرو آمده که رویکرد خوبی نیست و این صنعت را دچار آشفته‌گی و دلال‌بازی کرده است.

این کارشناس صنعت خودرو در پاسخ به این پرسش که آیا صنعت خودرو ظرفیت تولید سلاله یک میلیون و ۶۰۰ تا ۷۰۰ خودرو را دارد یا خیر، اظهار کرد: انتظار این است که صنعت خودرو کشور که حدود ۶۰ سال از عمر آن می‌گذرد، بتواند حداقل نیاز بازار داخل را تامین کند، اما از ظرفیت این صنعت استفاده نمی‌شود و به‌دلیل سوءمدیریت‌ها و خطاهای گذشته، توان آن هدر می‌رود. در کشور تعداد زیادی خودروساز فعالیت دارند، اما هر کدام با تیراژ حداقلی

نوبت اول

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی سالیانه شرکت تعاونی کارکنان سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران

بدینوسیله از کلیه اعضای محترم شرکت تعاونی دعوت می‌شود تا در مجمع عمومی عادی (نوبت اول) که رأس ساعت ۱۰ روز یکشنبه مورخه ۱۴۰۲/۰۴/۰۴ در محل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران واقع در خیابان ولی‌عصر(ع) نبش خیابان جام‌جم ساختمان شماره ۲ طبقه ۸ تشکیل می‌گردد حضور بهم رسانید.

یادآوری می‌شود:

- هر عضو حداقل می‌تواند دارنده ۳ بهرگ و کالت باشد لذا اعضایی که امکان حضور در جلسه مجمع را ندارند می‌توانند به منظور تکمیل فرم و کالت از ۲ روز قبل از زمان برگزاری مجمع (وکیل و موکل) به بازرس شرکت تعاونی (آقای عباس شامی) واقع در خیابان ولی‌عصر نبش خیابان جام‌جم سازمان گسترش دفتر شرکت تعاونی مراجعه نمایند.
- اعضایی که تمایل نامزدی در انتخابات بازرس و هیات‌مدیره شرکت را دارند از تاریخ انتشار این آگهی به مدت یک هفته فرصت دارند جهت تکمیل فرم ثبت‌نام و تحویل مدارک به دفتر شرکت تعاونی واقع در خیابان ولی‌عصر نبش خیابان جام‌جم ساختمان سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران دفتر شرکت تعاونی مراجعه نمایند.
- مصوبات مجمع عمومی در صورت رسمیت یافتن و عدم مغایرت با ضوابط قانونی برای کلیه اعضای اعم از حاضر و غایب نافذ و معتبر خواهد بود.

دستور جلسه:

- ۱- استماع گزارش هیات‌مدیره و بازرس قانونی
- ۲- اتخاذ تصمیم و تصویب صورت‌های مالی سال ۱۴۰۱
- ۳- تصمیم‌گیری درخصوص نحوه تقسیم سود یا زیان سال ۱۴۰۱
- ۴- طرح و تصویب بودجه سال ۱۴۰۲
- ۵- ارائه و تصویب تغییرات اعضای و سرمایه تا پایان سال ۱۴۰۱
- ۶- تعیین پاداش اعضای هیات‌مدیره، مدیرعامل، حق‌الزحمه بازرس و پاداش کارکنان
- ۷- انتخاب هیات‌مدیره
- ۸- انتخاب بازرسان
- ۹- انتخاب روزنامه رسمی کلیت‌الانتشار (اصلی و علی‌البدل)

رئیس هیات‌مدیره

آگهی مناقصه عمومی دو مرحله‌ای

شرکت فولاد هرمزگان جنوب

موضوع مناقصه: احداث سازه سربویشیده به فرم سوله خرابایی به همراه نصب جرثقیل‌های سقفی برای دو عدد پست SVC به روش EPC

مدت قرارداد: ۱۲ ماه از تاریخ ابلاغ قرارداد
مناقصه‌گزار: شرکت فولاد هرمزگان جنوب

نحوه دریافت اسناد: کلیه متقاضیان با ارسال اسناد ذیل به شماره فکس ۰۷۶-۳۳۵۳۰۱۴۵ و آدرس ایمیل Naderian.r@hosco.ir می‌توانند نسبت به دریافت اسناد مناقصه اقدام نمایند.

۱- واریز مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال به شماره حساب ۰۱۱۱۱۱۱۱۰۰۰۸ نزد بانک ملی شعبه مرکزی هرمزگان، به نام شرکت فولاد هرمزگان جنوب بابت خرید اسناد مناقصه

۲- نامه اعلام آمادگی شرکت در مناقصه با ذکر شماره تماس و ایمیل رسمی
۳- گواهی حداقل رتبه ۳ (سه) رشته ابنیه

توضیحات:

- ۱- تضمین شرکت در مناقصه به مبلغ ۸,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ (هشت میلیارد و ششصد میلیون) ریال خواهد بود
- ۲- نوع تضمین:
- الف- ضمانتنامه بانکی به نفع کارفرما: مدت اعتبار تضمین بانکی حداقل سه ماه بوده و برای سه ماه دیگر نیز قابل تمدید باشد.

روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان جنوب

شماره مناقصه
۱۴۲۵۴۴

آخرین مهلت دریافت اسناد	آخرین مهلت تحویل پاکات	تاریخ گشایش پاکات الف و ب
۱۴۰۲/۰۳/۲۲	۱۴۰۲/۰۴/۱۹	۱۴۰۲/۰۴/۲۰

همه‌چیز درباره گواهی دانش‌نما

یکی از مهم‌ترین اقداماتی که از سال ۹۵ برای شرکت‌های دانش‌بنیان انجام گرفت، مصوبه شورای عالی استاندارد در زمینه ارائه گواهی انطباق دانش‌نما بود، در واقع به‌منظور ساماندهی استاندارد و کمک به ورود محصولات دانش‌بنیان به بازار، گواهی انطباق یا محصول برای محصولات دانش‌بنیان صادر می‌شود. این گواهی برای ساماندهی استاندارد و توسعه بازار محصولات دانش‌بنیان طراحی شد تا در چارچوب سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مبنی بر افزایش پوشش استاندارد برای همه محصولات داخلی و ترویج آن قرار گیرد. کارشناسان معتقدند ریسک تولید محصولات دانش‌بنیان بالا است، از این‌رو ضروری به‌نظر می‌رسد تا شرکت‌های دانش‌بنیان قبل از اینکه به تولید برسند، نشان دانش‌نما را دریافت کنند تا پیش از اخذ علامت استاندارد ملی با در دست داشتن گواهی انطباق یا محصول بتوانند نسبت به جذب سرمایه‌گذار اقدام کنند و محصول خود را به تولید انبوه برسانند.

محمدحسین بهشتی، معاون اسبق نوآوری و تجاری‌سازی معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری در گفت‌وگو با **سایت** در این‌باره گفت: این اقدام با همکاری نزدیک معاونت علمی و فناوری و سازمان ملی استاندارد و تصویب شورای عالی

استاندارد در راستای حمایت از تولید محصولات دانش‌بنیان انجام گرفت. با این مصوبه شورای عالی استاندارد، صدور گواهی انطباق (KB_COC) یا گواهی محصول (KB-COP) برای محصولات دانش‌بنیان، این امکان را به شرکت‌های دانش‌بنیان می‌دهد تا حتی بدون وجود استاندارد ملی یا استفاده از استانداردهای معتبر بین‌المللی یا کارخانه‌ای از سازمان ملی استاندارد، گواهی‌نامه‌ای معتبر دریافت کنند که در بسیاری از کشورهای دنیا نیز معتبر است.

ادامه این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

آیا دانش‌نما را می‌توان گواهی معتبری برای تعاملات خارجی در نظر گرفت؟

اوایل ۹۷ بود که متوجه شدیم، محصولاتی از سوی شرکت‌های دانش‌بنیان تولید می‌شود که استاندارد مشخصی ندارند، اما مخاطبان خواهان رویت تأییدیه برای شناخت بیشتر محصولات بودند؛ گفتنی است، محصولاتی که گواهی استاندارد از سوی سازمان ملی استاندارد ایران دارند، براساس آن مورد ارزیابی قرار می‌گیرند و از سوی معاونت علمی یک گواهی مبنی بر تأیید آن محصول صادر می‌شود؛ محصولاتی که کیفیت لازم را داشته، اما فاقد استاندارد بودند، باید در جریانی، گواهی‌نامه دریافت می‌کردند که بر همین مبنای، گواهی انطباق و محصول مطرح و طی تاهفنامنامه‌ای این گواهی‌نامه‌ها با همکاری سازمان ملی استاندارد ایران تدوین شد.

ارزیابی محصول برای صدور این گواهی‌نامه‌ها از چه روندی پیروی می‌کند؟

با بررسی‌های انجام‌شده و پس از ارزیابی محصول از سوی ناظران در معاونت علمی، اطلاعات به سازمان ملی استاندارد ارسال و برحسب مورد یا استاندارد گواهی انطباق (KB_COC) یا گواهی محصول (KB-COP) صادر می‌شود. اگر محصولی نمونه خارجی داشته باشد، در فرآیند تطابق قرار داده می‌شود، در صورت تأیید، گواهی COP برای محصولی که نمونه خارجی دارد، صادر می‌شود، اما اگر محصول برای نخستین‌بار در کشور تولید شده و فاقد نمونه خارجی باشد، پس از ارزیابی‌ها، گواهی COC به آن تعلق می‌گیرد. صاحب شرکت دانش‌بنیان در فرآیند خوداظهاری با توجه به بندهای گواهی‌های نام برده‌شده از سوی یک آزمایشگاه مرجعی بررسی و مورد تأیید قرار می‌گیرد که وقتی تأیید شد، می‌تواند آن را دریافت کند. تاکنون از سال ۱۳۹۷، بیش از ۱۶۰ مورد گواهی دانش‌نما صادر شده است. امسال ۲۶ مورد از ۸۶ شرکت دانش‌بنیانی که از ارزیابی‌ها عبور کردند، توانستند یکی از این گواهی‌ها را دریافت کنند و باقی شرکت‌ها در مراحل انتهایی این روند هستند.

آیا این گواهی مقبولیتی در میان مصرف‌کنندگان و صنایع و شرکت‌های بزرگ صنعتی دارد؟

مصرف‌کنندگان یا بهره‌برداران محصول‌ها، بیشتر از صاحبان شرکت‌های دانش‌بنیان این درخواست را دارند که تأییدیه استاندارد خود را ارائه بدهند. این گواهی از سوی سازمان ملی استاندارد کشور صادر شده است و به‌طبع در داخل مورد پذیرش قرار می‌گیرد. این گواهی تنها به محصولات شرکت‌هایی تعلق می‌گیرد که دانش‌بنیان باشند، البته تاکنون نامند که افزون بر شرکت‌های دانش‌بنیان، شرکت‌های فناور مستقر در پارک‌های علم و فناوری هم می‌توانند درخواست بدهند و در برخی موارد گواهی صادر شده است.

دانش‌بنیان‌ها چقدر باید وقت صرف دریافت این گواهی کنند؟

یک دستورالعمل کلی برای صدور گواهی دانش‌نما وجود دارد، اما آزمون‌ها برای هر محصول متفاوت خواهد بود و بستگی به حوزه‌هایی دارد که محصول در زمره آن تولید شده است. همچنین مدت‌زمان صدور این گواهی بستگی به سرعت‌عمل صاحبان شرکت‌ها دارد، اما به‌طورمعمول ۳ تا ۳ ماه طول می‌کشد. در فرآیند استاندارد، ابتدا محصول براساس دستورالعمل‌های شرکت تولیدکننده تولید می‌شود، بنابراین آزمون‌ها در مرحله نخست در کارخانه‌ها ارزیابی و شاخص‌ها به‌تدریج در سطح پذیرش بازار ملی طراحی می‌شوند و بعد شاخص‌های بین‌المللی در ارزیابی محصول اعمال می‌شود. سازمان ملی استاندارد ایران عضو برخی مجامع بین‌المللی است و صدور این گواهی در برخی کشورها مورد تأیید است، البته امکان دارد در برخی کشورها که شاخص‌های متفاوت‌تری دارند و سازمان ملی استاندارد عضو آن نیست، مورد تأیید و مقبولیت قرار نگیرد.

دانش‌بنیان

تاثیر اعمال قانون کپی‌رایت در بقای استارت‌آپ‌ها بررسی شد

ایران، جایی ناامن برای ایده‌ها

نبود قانون کپی‌رایت در کشور به‌ویژه در زمینه ایده‌پردازی باعث شد، ایده‌ها برای یک شرکت استارت‌آپی دیگر که توانسته بود سرمایه‌گذار جذب کند، به‌خوبی ثمربخش باشد و توسعه پیدا کند

اگر بگوییم امروزه سبک تکاملی جهان را ایده‌ها تعیین می‌کنند، پیراهن‌نفته‌ایم، زیرا در تاریخ صد سال اخیر جهان این ایده‌ها بودند که با واقعیت‌بخشی به خودشان در قالب اثر توانستند نظام نوینی در کسب‌وکارها و حتی در سبک زندگی جوامع بشری به‌وجود بیاورند. در واقع، هر آنچه امروز از فناوری اطلاعات و اینترنت اشیا و دیگر دستاوردهای فناورانه بهره‌مند هستیم و در جریان زندگی از آنها استفاده می‌کنیم، ایده‌هایی بوده که امروز ما را مدیون حرفه‌مندان چند دهه قبل کرده‌اند. از آنجایی که ایده و اثر برآمده از آن، بزرگ‌ترین دارایی صاحبان‌شان است که در دنیای استارت‌آپی فعالیت می‌کنند؛ سرعت ایده، بزرگ‌ترین مشکل رهبران استارت‌آپ‌ها است. شاید تنها راه جلوگیری از سرقت ایده استارت‌آپ، ثبت آن به‌عنوان شرکت است که می‌تواند تاحدودی این مشکل را برطرف کند، اما این راه‌حل با توجه به اینکه معمولاً فعالان این بخش بسیار جوان هستند و هزینه و اطلاعات کافی برای ثبت شرکت را ندارند، نمی‌تواند چندان از سرقت ایده خود جلوگیری کند. به‌گفته کارشناسان، صاحبان ایده‌ای که می‌خواهند از حقوق مالکیت ادبی، هنری و کپی‌رایت برخوردار باشند، باید ایده‌های‌شان را در قالب خاصی ارائه کنند. به‌عبارت‌دیگر، ایده اثر باید از بیان جدا شود و نمود بیرونی داشته باشد، اما ماهیت ایده‌ها آزاد هستند و حمایتی درباره آنها صورت نمی‌گیرد. **سایت** در این گزارش به چالش‌های امنیت ایده‌ها در اکوسیستم استارت‌آپی کشور پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

۶ ماه تا ۳ سال حبس برای دزدان ایده

دولت ایران نیست و احتمال سوءاستفاده از آن وجود دارد. سسوالی که بسیاری از افراد درباره حق کپی‌رایت مطرح می‌کنند، این است که ایران در حوزه حق نشر و تکثیر چه اقداماتی انجام داده و در چه وضعیتی قرار دارد؟ گفتنی است، در سال ۱۳۴۸ قانونی مبنی بر حمایت از حقوق مولفان، مصنفان

اکوسیستم‌های نوآوری در کشورهای پیشرفته امنیت ایده جزو استانداردهای مهم آنها به‌شمار می‌رود که همین امر به بقای یک استارت‌آپ کمک شایانی می‌کند.

ایران به هیچ‌کدام از معاهدات و موافقتنامه‌های بین‌المللی در حوزه کپی‌رایت ملحق نشده و به‌همین دلیل آثار هنری سایر کشورها مورد حمایت

بی‌شک این ایده‌ها بودند که ارمانی به نام آسایش را برای انسان‌های قرن بیست‌ویکی به‌دنبال داشتند.

یکی از اصلی‌ترین مولفه‌های مهم در توسعه و پردازش ایده‌ها امنیت آثاری است که از دل آنها تولید شده‌اند که کمابیش اصلی‌ترین نگرانی صاحبان‌شان هم به‌حساب می‌آیند. در بیشتر

نباید انتظار سود زودرس داشت

سال یا حتی بیشتر هم به‌طول می‌انجامد که بستگی به فعالیت کسب‌وکار دارد. بحث بازار، استارت‌آپ‌ها باید ارتباط قوی با نیازهای آن داشته باشند و بهتر است بدانند که چگونه می‌خواهند به رفع نیاز مخاطبان‌شان بپردازند.

بازارهای خوب استارت‌آپی
برآسانی گفت: زمینه فعالیت استارت‌آپ‌ها اهمیت زیادی در کسب سود در مدت زمان کوتاه دارد. برای مثال، بازار تجهیزات پزشکی در شرایط فعلی کشور می‌تواند سوددهی لازم را برای یک شرکت استارت‌آپی به‌همراه بیاورد. همچنین، خریدوفروش تجهیزات خودرو، روندی مشابه دارد که می‌تواند استارت‌آپ‌ها را به سوددهی زود هنگام برساند. فعالیت با محوریت مسکن هم می‌تواند برای صاحبان کسب‌وکار صرفه اقتصادی خوبی داشته باشد، چرا که مشکلات زیادی در این زمینه‌ها احساس می‌شود. برای مثال، در زمینه دسترسی افراد به منزل مسکونی موردنظر، استارت‌آپ‌ها می‌توانند فعالیت‌های ارزنده و مهمی را به‌سرانجام برسانند. از آنجایی که زمینه‌های یادشده به منابع پول نزدیک‌تر هستند، برای توسعه کسب‌وکارهای نوین می‌توانند پولساز هم باشند. این کارشناس گفت: از موانع موجود در راه توسعه کسب‌وکارهای نوین، قوانین دست‌وپاگیر است که تا حد زیادی باید از سوی نهادهای دولتی مرتفع شوند. در واقع، ارائه زیرساخت‌ها باید از سوی نهادهای دولتی انجام شود. همچنین، دریافت مجوز یکی از معضلاتی است که رهبران استارت‌آپ‌ها تا حد زیادی با آنها مواجهند. به‌اعتقاد من، باید قوانین روند سرمایه‌گذاری در کسب‌وکارهای نوین تغییر کند.

فقدان قانون کپی‌رایت استارت‌آپ‌ها را زمین زد

را داشته باشد تا موفق به کسب حمایت‌ها شود. در کل، پول حرف اول را می‌زند و اگر نباشد، استارت‌آپ‌ها محکوم به شکست می‌شوند.

انحصارگرایی پلتفرم‌ها
وی ادامه داد: همچنین همان‌گونه که پیش‌تر هم اشاره کردم، درزده شدن ایده‌ها، معضل اصلی دیگر در دنیای استارت‌آپ‌ها است، اما انحصارگرایی، دیگر مولفه‌ای است که می‌توان آن را همچون سد راه رشد و توسعه استارت‌آپ‌ها در نظر گرفت. این فرآیند نه‌تنها مانع رشد استارت‌آپ‌های دیگر است، بلکه به فراخور هدایت سلیقه‌ای که در مخاطب به‌وجود می‌آورد، قدرت انتخاب زیادی به آنها نمی‌دهند. نضری گفت: انحصارگرایی در پلتفرم‌های امروزی اجازه رشد و پیشرفت به کارآفرینان نوپا را نمی‌دهد، بنابراین در کنار رعایت کردن قانون کپی‌رایت و انحصارگرایی ارائه خدمات از سوی غول‌های پلتفرمی در ایران، باعث شده است، توان کارآفرینان نوپا برای رشد و توسعه، روز به روز کمتر شود. وقتی یک استارت‌آپ فعالیت خود را آغاز می‌کند، در ابتدای امر انرژی و ظرفیت‌های زیادی دارد که منتظر است، بالفعل شود، اما باوجود موانع بسیار به‌نظر می‌رسد که تمامی حمایت‌هایی که از آنها سخن به‌میان می‌آید، یک وپترین و بیشتر حمایت‌ها برای افرادی است که رابطه دارند. به‌اعتقاد من، شایسته‌سالاری واقعی در کشور وجود ندارد و مدیران دید روشن و تعهد کافی نسبت به مسئولیتی که برعهده دارند، ندارند.

سیدبهرام نضری، یکی از صاحبان شرکت خلاق در زمینه حمل‌ونقل باربری بر بستر آنلاین در این‌باره در گفت‌وگو با **سایت** گفت: نبود قانون کپی‌رایت در کشور به‌ویژه در زمینه ایده‌پردازی باعث شد، ایده ما برای یک شرکت استارت‌آپی دیگر که توانسته بود سرمایه‌گذار جذب کند، به‌خوبی ثمربخش باشد و توسعه پیدا کند، در واقع نداشتن قانون کپی‌رایت در دنیای ایده‌ها، شرکت‌های خلاق زیادی را در کشور به زمین زده است.

شنیدن حرف‌های تکراری

وی بااشاره به جای خالی حمایت‌های نهادهای دولتی از شرکت‌های خلاق و استارت‌آپ‌ها گفت: نهادهایی نظیر معاونت علمی و صندوق نوآوری و شکوفایی در فعالیت‌های خود به‌خرج نمی‌دهند و برای توسعه یک شرکت خلاق و استارت‌آپی ندارند. البته به این هم معتقد نیستم که هر طرحی باید از سوی این نهادها پذیرفته شود؛ اما بی‌شک باید طرحی که از فیلترهای زیادی عبور کرده است، موردپذیرش قرار بگیرد. به‌اعتقاد من، نهادهایی که خود متولی حمایت از خلاقیت هستند، هیچ‌گونه خلاقیتی در فعالیت‌های خود به‌خرج نمی‌دهند و نگاه خلاق‌گونه ندارند. در طول مدت زمانی که به‌دنبال جذب سرمایه بودم، حرف‌های تکراری زیادی شنیدم.

نضری دانشتن رابطه برای دریافت حمایت‌های داخلی را معضل اصلی در این زمینه دانست و افزود: رابطه یکی دیگر از مولفه‌هایی است که هر صاحب استارت‌آپ و شرکت خلاق باید آن

پاسخ به یک پرسش

تجاری‌سازی و توسعه فناوری و رساندن آن به بازار، مولفه مهمی است که باید به آن توجه ویژه‌تری شود. در واقع فضای مساعد کسب‌وکار در کشور نیازمند اقلیم مناسب برای دانش‌بنیان‌ها است. با این دیدگاه اگر شرکتی می‌خواهد نظیر صندوق نوآوری و شکوفایی تنها به ارائه وام و تسهیلات نمی‌پردازد. همه ما می‌دانیم که ارائه وام، تعریف و روال مشخصی دارد. روش بانک‌ها در دادن وام این‌گونه است که چون سرمایه‌گذاری نمی‌کنند و تنها ارائه‌دهنده تسهیلات هستند، در سود و ضرر شرکت‌های دانش‌بنیان شریک نمی‌شوند. البته ناگفته نماند که از امسال بانک‌ها روند متفاوت‌تری را پیش گرفته‌اند و قرار است به تأیید صندوق نوآوری و شکوفایی برای توسعه فعالیت دانش‌بنیان‌ها، رویکرد سرمایه‌گذاری هم جزو خدمات‌شان باشد، اما نهادهای تخصصی تأمین مالی می‌توانند از یک تا

چند خدمت ارائه بدهند.

صندوق نوآوری و شکوفایی هم مانند نهادهای مشابه خود در سراسر دنیا کمابیش از تمام ابزارهای تأمین مالی استفاده می‌کند و تنها به ارائه وام بسنده نمی‌کند و رویکردهای متفاوتی برای ارائه تسهیلات

سخن پایانی

ذکر این نکته ضروری است که ایده با آثار منحصر به‌فرد فرق دارد. آنچه در گزارش تأکید زیادی به آن شد، ضرورت حمایت از آثاری منحصر به‌فردی است که از ایده‌های اصیل بیرون آمده‌اند. در حقوق جهانی کپی‌رایت یعنی حقوق مالکیت فکری و ادبی و اصل جهانشمولی وجود دارد به نام اصل دوگانگی ایده یا اصل عدم حمایت از ایده‌ها که کمابیش در همه جای دنیا پذیرفته شده و در برخی کشورها نظیر آمریکا اصلی قانونی است. در برخی کشورها از جمله ایران به‌طوررسمی در قانون نیامده، اما فرآیندی پذیرفته شده است. ایده‌ها حمایت نمی‌شوند؛ چرا که قابل حمایت نیستند. موضوع مهمی که باید به آن توجه کنیم، این است که منظور قانون‌گذار از ایده به نمود عینی آن برمی‌گردد، در واقع، هر گاه ایده‌ای منجر به تولید شود یا اثری از آن بیرون بیاید، مورد حمایت قرار می‌گیرد. در واقع، ایده‌ها باید دارای اثر ملموس باشند تا بتوان درباره مالکیت فکری و کپی‌رایت از آن حمایت کرد.

در گزارش **صنعت** درباره دلایل و پیامدهای کاهش نیروی انسانی ماهر در بخش معدن مطرح شد

گریز از کار سخت و جغرافیای بی رحم

عکس: صنعت

به جای اینکه فعالان این بخش را مهارت‌محور تربیت کنیم تا مشکلات را به‌صورت عملی و تجربی حل کنند، به‌سمتی حرکت کرده‌ایم که دانشگاه‌های متعدد کشور پرورش‌توریسین را در اولویت قرار داده‌اند

کمیت نیروی انسانی و اپراتوری

البته تعداد علاقه‌مندان به فعالیت در این زمینه کافی نیست و این موضوع به‌دلیل آن است که حفاری از ۲ جهت کار بسیار دشوار و طاقت‌فرسای است.

بنابراین برخی کارفرمایان به‌ناچار تکنسین و اپراتور ماشین‌آلات حفاری را از خارج از کشور می‌آورند. پس علت دشواری و پیچیدگی کار با دستگاه‌ها نیست، بلکه از آنجا ناشی شده است که تعداد زیادی از فارغ‌التحصیلان رشته معدن و زمین‌شناسی از کشور خارج شده و مهاجرت کرده و تعداد انگشت‌شماری مانده‌اند و تا امروز اقدامات اساسی برای رفع این کمبود انجام نشده است. برای مثال، اتحادیه حفاران غیرنفتی چند دوره برای ارتقای سطح گذاشته است و ایمیدرو به‌تازگی برای تربیت حفار دوره‌هایی برگزار می‌کند.

در حال حاضر، کارفرمایانی هم که حفاران خارجی را به‌خدمت می‌گیرند، در کنار دست آنها کمک‌حفرانی می‌گذارند که بتوانند جایگزین آنها شوند. بنابراین، اپراتورهای خارجی به‌صورت موقت اینجا هستند، تا نفرات ایرانی در کنار آنها آموزش ببینند، اما واقعیت این است که تعداد افرادی که شرایط سخت و دشوار بیان را تحمل کنند و آموزش ببینند، بسیار کم است. به‌عقیده من، مشکل اصلی همین

کاهش آسیب‌های زیست‌محیطی

و برزیل اشاره کرد که دانشگاه‌های معدنی آنها که پرورش‌دهنده نیروی متخصص هستند، با بخش صنعت چطور عین هستند. یعنی دانشگاه را از همان سال اول که دانشجویان مبانی آن علم آشنا می‌شود، به توانمندی و علاقه‌مندی‌هایش سوق می‌دهند، او مشکلاتی را که در معدن هست، در محیط سایت معدن می‌بیند و با آن آشنا می‌شود، نه در محیط کلاس‌های درسته‌های دانشگاه و ما هم باید به این شیوه توجه داشته باشیم. به‌عنوان مثال، اگر فارغ‌التحصیلان رشته معدن دانشگاه کرمان یا یزد در امر اجرا موفق‌تر هستند و اعتمادبه‌نفس بیشتری دارند، به‌واسطه این است که در استانی معدن‌خیز واقع هستند و دانشگاه‌های معدنی آن ارتباط مؤثری با معدن و صنعت معدنکاری آن استان دارند. بنابراین باید به این سمت‌وسو برویم که رشته‌های مهندسی تجربی مانند معدن را از محیط متمرکز و تجمیع‌شده در مرکز شهرها و استان‌ها به سمت معدن سوق بدهیم. چه اشکالی دارد اگر واحدهای درسی رشته معدن در استان کرمان در معدن گل‌گهر یا در معدن مس سرچشمه برگزار شود؟ یکی از مشکلات ما در معدن این است که بخش عمده نیروی فارغ‌التحصیل ما از رشته معدن بعد از چند سال تحصیل، شاید کمتر از انگشتان‌آ‌دست یا حتی یک‌دست از معدن بازدید کرده‌اند و این آسیب بزرگی است، زیرا اصلاً ذهن و فکر و تخصص دانشجویان را با مسائل اجرایی درگیر نمی‌کند که در این حال از وی بخواهیم نوآوری را هم به‌وجود بیاورد یا ایده‌ای را خلق کند. بنابراین، به‌عقیده من، باید از مدل‌هایی که در کشورهای صاحب معدن استفاده می‌شود، الگوبرداری کرد و به‌این‌ترتیب، به‌طورقطع نتیجه آن روشن خواهد شد.

جایی برای پرورش توریسین

ما در چند دهه اخیر، مسیری عکس مسیر درست و منطقی را در زمینه صنعت معدنکاری در پیش گرفته‌ایم. به‌عبارت‌دیگر، به‌جای اینکه فعالان این بخش را مهارت‌محور تربیت کنیم تا مشکلات را به‌صورت عملی و تجربی حل کنند، به‌سمتی حرکت کرده‌ایم که دانشگاه‌های متعدد کشور پرورش‌توریسین را در اولویت قرار داده‌اند و از طرف دیگر، در ارتباط با نیروهای اپراتوری

سهراب حسینی – کارشناس و فعال حفاری معدن: معدنکاری ابعاد گوناگونی دارد که یکی از آنها بعد فنی و مهندسی است. خوشبختانه هنوز نیروهای نخبه و توانمندی در این زمینه داریم که می‌توانند در رأس برنامه‌های اکتشافی و شرکت‌ها حضور داشته باشند و به‌خوبی از عهده آن برآیند و باوجود مهاجرت و کمبود نیروی کار، هنوز در بدنه مهندسی آنقدر افراد خیره و ماهر وجود دارند که تیم‌های اکتشافی را مدیریت کنند، اما خطر در کمین است و نباید از این موضوع غافل شد که به دلیل مشکلاتی که در سال‌های اخیر بزرگ‌تر و پیچیده‌تر شده است، موج مهاجرت شدت گرفته و از سوی دیگر، بخشی از فارغ‌التحصیلان علاقه خود را به فعالیت در این حوزه از دست داده‌اند.

اپراتوری و نیروهای خارجی

دستگاه‌های جدید حفاری از نظر عملکرد هیچ شرایط پیشرفته و پیچیده‌ای ندارد و بیشتر کاربرپسند یا user-friendly هستند. کار کردن با دستگاه‌های جدید مثل رانندگی است، همه ماشین‌ها با فرمان، گاز، کلاچ و ترمز هدایت می‌شوند و برای یک ماشین‌آ‌خرین‌سیستم که نباید برویم و از خارج راننده بیآوریم.

انوشیروان دلیریان – کارشناس و فعال

معدن: اگر بتوانیم تمام موارد زیرساخت‌های تغییر سیاست و استفاده از نیروی متخصص و تحصیلکرده را رفع کنیم، به‌طورقطع پیامدهای موثر و مثبت آن را در کاهش آسیب‌های وارد به محیط‌زیست و منابع‌طبیعی خواهیم دید. وقتی کسی دانش و تخصص نسبت به تجهیزات و ماشین‌آلات مورد‌استفاده داشته باشد، دانش کافی نسبت به مسائل زمین و ساختارها و شرایط تشکیل آن را داشته باشد و به‌واسطه تخصص و دانش با مسائل روز و دغدغه‌های جامعه پی‌اموش آشنا باشد، به‌طبع آگاهی و دانش امنیت، بهره‌وری و استفاده بهینه را رقم خواهد زد و همه این مسائلی که برشمردم، در زمینه حفظ و مراقب از محیط‌زیست نقش ایفا خواهد کرد و به‌نظر من، رویکرد و نتیجه مثبتی خواهد داشت.

ایده‌پردازی و خلاقت

استفاده از دانش نیروهای دانشگاهی و درگیر کردن آنها در عملیات اجرایی زمینه نوآوری و ایده‌پردازی و خلق روش‌های نوین را فراهم خواهد کرد، اما با این پیش‌فرض که باید از کشورهای پیشرو در زمینه معدنکاری درس بگیریم و ببینیم آنها برای موفقیت چه مسیری را طی کرده‌اند. باید دانشکده‌های معدن در کنار معدن کشور تشکیل شوند و اگر برخی زیرساخت‌ها را نداریم یا محدودیت ایجاد می‌کند، دانشگاه‌های ما که پرورش‌دهنده نیروی متخصص معدنکاری هستند، باید ارتباط مستمر و دوجانبه‌ای با معدن یا حداقل نزدیک‌ترین معدن با خود را داشته باشند تا ما بتوانیم به این موضوع دست پیدا کنیم. دانشجویی که در کلاس درس پشت میز و نیمکت تنها اطلاعاتی را دریافت می‌کند که مربوط به ۶۰ یا ۷۰ سال گذشته است و خیلی هم با شرایط و حال و هوای معدنکاری امروز مرتبط نیست و تا زمانی که معدن را از نزدیک نبیند و ماشین‌آلات را از نزدیک لمس نکند، نمی‌تواند ایده‌پردازی و به خلق روش فکر کند. تا زمانی که کسی به‌اصول اولیه چیزی آشنا نباشد، نمی‌تواند راجع به آن ایده‌پردازی و روش‌های نوینی خلق کند. به‌عنوان‌مثال، می‌توان به استرالیا، اندونزی، شیلی

از امروز
به فکر فردا
باشیم

احمد جمشیدی
دانشیار معدن و محیط‌زیست

در حال حاضر بسیاری از دانشگاه‌ها در زمینه آموزش تئوریک بسیار موفق عمل می‌کنند و این از نقاط قوت سیستم آموزشی ما به‌شمار می‌رود، اما متأسفانه به‌دلیل محدودیت‌های آزمایشگاهی و تجهیزات در بخش عملی نقاط ضعف متعددی به‌چشم می‌خورد.

بنابراین، روشن است که باید در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی بیش از این به بعد عملی آموزش در مقطع کارشناسی و علاوه بر آن در دوره تحصیلات تکمیلی توجه شود.

یکی از نکات مهم در برنامه‌ریزی‌های آموزشی، هم در حوزه تئوری و هم عملی، لزوم آشنایی با تکنولوژی روز و سازگار با محیط‌زیست است.

این امر باید هم در دانشگاه و هم صنعت موردتوجه جدی قرار گیرد. همچنین تقویت ارتباط دانشگاه‌ها با معادن و صنایع معدنی به‌ویژه در حوزه آموزش عملی و استفاده از امکانات صنایع از اهمیت بالایی برخوردار است و می‌تواند در حل چالش‌های این حوزه بسیار راهگشا باشد.

فارغ‌التحصیلان دانشگاهی بدون شک باید دوره‌های مهارت‌آموزی را بگذرانند. این دوره‌ها یکی از راهکارهای مناسب افزایش کارآمدی و رفع مشکل کمبود نیروی انسانی معدن است که باید به‌زودی در برنامه‌ریزی‌های آموزشی لحاظ شود و باتوجه به تنوع معادن و صنایع معدنی، به گمان من بهتر است متولی برگزاری دوره‌های مهارت‌آموزی انجمن و نظام‌مهندسی معدن باشد.

اما درباره مزایای ارتباط تشکلی‌های معدنی و دانشگاه باید به نکات زیر را هم یادآور شد.

از آنجایی که دانشگاه‌ها نقش بسزایی در تقویت تشکلی‌های معدنی دارند، یکی از مهم‌ترین مزایای ارتباط میان این دو بخش، تقویت انگیزه و اشتیاق دانشجویان در همکاری با انجمن‌ها و تشکلی‌ها است که به‌تبع آن با بازار کار آشنایی پیدا می‌کنند و شرایط ورودشان به حوزه عملی تسهیل می‌شود.

همچنین از آنجایی که در زمینه‌های تئوری آموزش، دانشگاه‌ها معمولاً روزآمد هستند تقویت ارتباط تشکلی‌های معدنی با دانشگاه‌ها یکی از راهکارهای اصولی تقویت ارتقای کیفی بخش صنعت خواهند بود و این امر برای نیروی جوان و بات‌انگیزه دانشجویی اشتیاقی دوجندان ایجاد خواهد کرد.

نکته دیگر این است که در حال حاضر متولی جذب دانشجویان سازمان سنجش است و دانشگاه‌ها و صنایع نقشی در پذیرش دانشجویان ندارند.

اگرچه شاید این شیوه پذیرش متقاضی تحصیل در رشته معدن، با در نظر گرفتن جمیع جهات، ناگزیر باشد، اما به‌صورت صدرصد کارآمدی نیست و نیاز روش روشن جذب دانشجویان احساس می‌شود.

یکی از راهکارها (ضمن حفظ شیوه فعلی پذیرش) می‌تواند جذب دانشجویان با مشارکت دانشگاه و برخی معادن و صنایع معدنی (با توجه نیاز صنعت) باشد. همچنین، پذیرش دانشجویان برای دوره‌های خاص موردنیاز صنعت که حتی دروس و سرفصل آنها نیز متناسب با نیاز صنایع و با ملحوظ کردن نظرات آنها طراحی شود، نیز می‌تواند موردبررسی قرار گیرد.

یکی از پیشنهاد‌های راهگشای دیگر در زمینه پذیرش نیرو تصحیح نواقص و رفع چالش‌ها، جذب دانشجویان و نیروی متخصص حسب نیاز در مناطق و استان‌ها است. جذب دانشجویان برحسب نیاز صنایع موجود در هر منطقه، آموزش و ارتقای مهارت آنها و سپس قرار دادن فرصت شغلی مناسب به آنها بدون تردید اقدامی راهگشا در کاهش میزان بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و همچنین رفع نیاز صنایع خواهد بود.

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

کمبود روزافزون نیروی داوطلب و علاقه‌مند است.

کارآموزی و مهارت‌ورزی

اکتشاف و حفاری اهدافی است که باید براساس سناریو استراتژی پیش برود و ابتدا باید استراتژی اکتشافی کلان داشته باشیم و بدانیم چه چیزی را می‌خواهیم اکتشاف کنیم، تا چه عمقی قرار است پیش برویم و این اکتشاف برای چه صنایعی ضروری است، آیا می‌خواهیم همه عناصر معدنی را اکتشاف کنیم، اهداف ما کدام است و بعد براساس آن اکتشافات زیرسطحی انجام گیرد و بر طبق این استراتژی نیروی کارآمد و ماهر تربیت کنیم.

حفاری از ۲ نظر کاری دشوار است؛ اول از نظر تکنیکی و دیگری شرایط دشوار جغرافیایی و از این‌رو علاقه‌مند به فعالیت در این حوزه اندک و انگشت‌شمار است. پس، مشکل مهمی که ما در حال حاضر با آن دست‌به‌گریبان هستیم، کمبود نیروی انسانی است و باوجوداینکه اتحادیه حفاران غیرنفتی از ۱۰ سال پیش نسبت به وقوع آن هشدار داده، تاکنون توجهی به آن نشده است.

برده‌اند، به سمت‌وسویی سوق بدهیم که تحصیلات تکمیلی را حداقل در مقطع کاردانی بگذرانند و به این منظور، برای آنها مشوق‌ها و

ظرفیت‌هایی در نظر بگیریم تا مهارت تجربی خود را با دانش علمی ترکیب و به جایگاه استاد و مربی ارتقا پیدا کنند. حتی می‌توان برای آن بخش از نیروی ماهر که تحصیلات ابتدایی دارند، دوره‌های کوتاه‌مدت یا ضمن‌خدمتی برگزار کرد تا دانش آنها با مدارکی که در رشته معدن در مقطع متوسطه در هنرستان‌ها ارائه می‌شود، معادل‌سازی شود و به‌این‌ترتیب، سطح دانش و آگاهی نیروی‌های کار را که هم تجربه و مهارت کافی دارند و هم در کار خود متبحر هستند و سرفصل‌هایی را تدوین کنیم که روشن کند تکنسین و کاردان ما باید چه چیزهایی را بخوانند و روی چه چیزهایی مهارت کسب کنند. فقط در این صورت می‌توانیم اعتماد بین دانشگاه و صنعت را به وجود آوریم که هم دانشگاه در راستای مسائل و حل معضلات صنعت گام بردارد و نیروی متخصص و توانمند تربیت کند و هم صنعت اعتماد کافی را داشته باشد که دانشجویان متخصص بعد از فارغ‌التحصیلی می‌توانند به آنها مراجعه و کار خود را به آنها واگذار کنند.

کارآمدتر شدن نیروها

باتوجه به اینکه با افزایش نرخ ارز، هزینه تامین ماشین‌آلات و دستگاه‌های تخصصی از جمله تجهیزات معدنی به‌قدری افزایش یافته است که صنعتگر و معدنکار باید اعتماد زیادی به نیروی فارغ‌التحصیل دانشگاهی داشته باشند که ماشین و تجهیزات چندده‌میلیاردی خود را در اختیار وی قرار دهد و مطمئن باشد که استفاده بهینه و مؤثرتری را از آن خواهد داشت. این موضوعی است که به‌عقیده من در گام اول باید رقم بخورد و موضوع بعدی این است که در بسیاری مواقع افراد اپراتورهای فاقد‌تحصیلات رسمی و آکادمیک در بخش معدن داریم که تجربه بسیار بالایی در استفاده از ماشین‌آلات معدنی دارند. آنهايي که دارای گواهینامه ویژه استفاده از ماشین‌آلات معدنی هستند، اگر تحصیلات متوسطه را به پایان

سخن پایانی

کارشناسان بر این باور هستند که ما در دوران گذار از معدنکاری سنتی و کلاسیک به‌سمت معدنکاری مدرن هستیم. در این نوع معدنکاری، نقش بازدهی و بهره‌وری بیش‌ازپیش شده است و افراد مرتبط با رشته معدن و تحصیلکردگان و متخصصان این رشته اهمیت آن را در کار بیشتر درک می‌کنند.

از سوی دیگر، شرایط تولید ماده معدنی سال‌به‌سال سخت‌تر می‌شود، زیرا نهادهای تولید هر روز افزایش نرخ پیدا می‌کنند و به‌این‌ترتیب، برقراری توازن و انجام یک فعالیت اقتصادی با این شرایط نیازمند داشتن آگاهی، دانش و نگاه فنی به موضوع تولید است که باید برای پرورش و ارتقای آن اهتمام ورزید.

اصلاح تفکر نظارتی به حمایتی

رسول قملاتی
فعال صنایع غذایی

براساس اعلام رئیس مرکز اندازه‌شناسی، اوزان و مقیاس‌ها، تولیدکنندگان ملزم به درج وزن خالص محصول تولیدی روی محصولات بسته‌بندی شده هستند و رعایت ۲ استاندارد ۱۶۳۸۱ و ۷۵۹۲۱ در تولید انواع محصولات بسته‌بندی شده در صد و شانزدهمین جلسه شورای عالی استاندارد در آذر ۱۴۰۱ مصوب و دستورالعمل اجرایی آن نیز به تولیدکنندگان ابلاغ شده است.

براساس این مصوبه، تمامی تولیدکنندگان موظف به رعایت این دو استاندارد در محصولات تولیدی هستند و از زمان انتشار رسمی آگهی این مصوبه، تولیدکنندگان ۹ ماه فرصت دارند تا خطوط تولیدی خود را متناسب با استانداردهای اجباری تعیین شده، انطباق دهند.

جزئیات این قانون هنوز اعلام نشده و سازمان استاندارد هدف از اجرای این قانون را شفاف‌سازی نکرده است. برای بررسی درستی و عملی شدن این قانون باید ابتدا بدانیم هدف قانون گذار چیست و اینکه چه مشکلی در حال حاضر وجود دارد که با این قانون قرار است برطرف یا اصلاح شود.

در تمام کشورهای جهان برای موضوع اندازه‌گیری، روش‌ها و استانداردهای جامع و بین‌المللی وجود دارد که از آنها به‌عنوان منبع استفاده می‌شود. همان‌طور که می‌دانیم تمامی ۷ واحد اندازه‌گیری مهم جهان در سازمان SI استاندارد‌سازی شده است و تمامی استانداردهای اندازه‌گیری دارای حدود‌پذیر (تولرانس) هستند که برای منظورهای مختلف براساس استانداردهای سختگیرانه و سهل‌گیرانه این حدود پذیرش مشخص شده‌اند.

تولیدکنندگان با درج وزن خالص روی محصولات مشکلی ندارند و در تمامی دنیا و ایران در خیلی از موارد روی محصولات وزن خالص درج می‌شود. برای تولیدکننده درج وزن کل یا درج وزن خالص روی محصول فرقی ندارد و مشکلی نیست، بلکه مشکل اصلی تولیدکنندگان با این قانون، نبود شفافیت و مشخص کردن تولرانس قابل‌پذیرش در وزن خالص است، چرا که سازمان استاندارد، تاکنون درباره حدود تولرانس وزن خالص روشن‌سازی نکرده است و اعلام کردن درج وزن خالص بدون استفاده از حدود پذیرش (تولرانس) باید اجرا شود.

سوال تولیدکنندگان این است که سازمان‌های ناظر، قرار است با چه معیاری و حدود پذیرشی وزن خالص را بررسی کنند و احتمالاً تخلفی را احراز کنند و متعاقباً تولیدکنندگان نیز با چه روش‌ها و معیارهای کنترل داخلی می‌توانند این حدود پذیرش (تولرانس) در استانداردهای اندازه‌گیری خود قرار دهند یا اجرا کنند؟

فارغ از تبیین حدود تولرانس برای وزن خالص، توجه به تنوع محصولات غذایی و نوع آن نیز اهمیت فراوانی دارد. برای مثال، در مواد غذایی همچون بسته‌بندی و قطعه‌بندی گوشت، مرغ، سوسیس، کالباس، سبزی‌زمینی، میوه‌جات و... که به‌صورت قطعات نامگنم و غیرهم‌وزن هستند؛ بنابراین، در بسیاری از محصولات صنایع غذایی شما نمی‌توانید محصول موردنظر را به‌لحاظ وزنی به یک عدد ثابت (عدد خالص) بدون تولرانس برسانید.

جایش درج وزن دقیق

از سوی دیگر، موضوع امکانات تولید و ابزار دقیق اندازه‌گیری یکی دیگر از چالش‌های اصلی برای اجرای این قانون است. آیا تمام واحدهای تولیدی کشور مجهز به دستگاه‌های سورتنینگ و وزن‌گذاری دقیق هستند؟ آیا منابع مالی لازم برای تهیه آن را دارند؟ یا اساساً در دنیا وزنی وجود دارد که تولرانس نداشته باشد؟! اساساً تجهیز و فراهم‌آوری زیرساخت‌های تولیدی و کنترلی براساس درجه اهمیت آنها توجیه‌پذیری خواهند داشت. برای درک بهتر موضوع مثالی می‌زنم، سختگیرانه‌ترین استاندارددهای اندازه‌گیری در صنعت خودرو، نظامی و... هستند، درجه اهمیت تولید قطعات هواپیما بیشتر است یا وزن یک محصول غذایی؟ قطعات هواپیما فوق‌العاده ایمنی و با امنیت جانی انسان‌ها مرتبط است و وزن بسته‌بندی محصولات غذایی جان‌انسانی را به‌خطر نمی‌اندازد، اما در تولید همان قطعات هواپیما هم از استانداردهای اندازه‌گیری با حدود پذیرش (تولرانس) استفاده می‌شود.

به‌شخصه دوست دارم، بدانم چه موضوع و مشکلی در وزن محصولات غذایی به‌وجود آمده و چه چیزی در خط افتاده که به این‌گونه سختگیرانه با تغییر قوانین مواجه شدید؟ بنابراین درج وزن خالص بدون تولرانس به‌هیچ‌عنوان امکان‌پذیر نیست. در بحث اندازه‌گیری نکته مهم این است که میانگین تولید باید طبق وزن اعلامی (وزن خالص یا وزن کل) باشد، که نمودارهای نرمال یا روش‌های ۶ سیگما و سختگیرانه‌ترین روش‌های اندازه‌گیری هم براساس میانگین نرمال با حدود تولرانس بسته و باز هستند. بنابراین در هیچ کشوری وزن خالص بدون تولرانس بررسی نمی‌شود و هیچ استانداردی بدون تولرانس وجود ندارد. برای مثال، محصولاتی وجود دارد که پس از طی کردن مراحل تولید، وزن آن به‌دلیل ماهیت محصول، شرایط نگهداری (یخچالی و غیریخچالی)، بسته‌بندی، فرآیند توزیع و فروش و زمان نگهداری دچار افت و پرت وزنی می‌شوند. در نتیجه، نمی‌توان برای این محصولات نیز وزن خالص بدون تولرانس را در نظر گرفت و باید حدود پذیرشی از زمان اندازه‌گیری، مکان و شرایط اندازه‌گیری مشخص شود.

کاهش ۸ درصدی تولید در صنایع غذایی

قملاتی با گلايه از بدبینی سازمان‌ها و نهادهای قانون‌گذار و ناظر نسبت به تولیدکنندگان گفت: متناسفانه سازمان‌ها و نهادهای قانون‌گذار به چشم مجرم و متخلف به تولیدکننده می‌نگرند و اصل را بر این نکته می‌گذارند که تولیدکننده خطا کار است، مگر اینکه خلاف آن ثابت شود. در حالی که در کشورهای دیگر، اصل بر صداقت تولیدکننده است. برای مثال در ایران، تولیدکنندگان همیشه در مظان اتهام قرار مالیاتی، پرداخت نکردن حق بیمه پرسنل، کم‌فروشی و گرانفروشی، سوداگری، بی‌کیفیتی و... قرار دارند، که این نگاه و تفکر باعث شده تعداد قوانین موزای دست‌وپا گیر و ایجاد سازمان‌ها و نهادهای نظارتی موزای، تولید قوانین و دستورالعمل‌های غیرضروری و بازدارنده، فرآیند ایجاد کسب‌وکار و تولید به‌سختی و کندی و با مشقت‌های فراوانی روبه‌رو شود.

نتیجه این نگاه غیرمنصفانه به تولیدکننده در کنار سیاست‌گذاری‌های نادرست، قوانین خلق‌الساعه و... کاهش ۶ الی ۷ درصدی تولید در صنعت غذا کشور طی سال گذشته بوده است که خود پیامدهای بیکاری و کاهش اشتغالزایی و عدم‌رشد اقتصادی در کشور را به‌همراه دارد.

یکی از راه‌های رشد و توسعه پایدار در صنعت و تولید، اصلاح نگاه و تفکر مسئولان به تولیدکنندگان و جایگزینی نگاه حمایتی به‌جای نگاه نظارتی و هدایتی و حذف و اصلاح بسیاری از قوانین غیرضروری و دست‌وپاگیر در راستای سهل‌سازی فرآیند تولید و کسب‌وکار است.

تجارت

فعالان صنایع غذایی با انتقاد از حذف تولرانس در بسته‌بندی

تولید دیگر تاب آزمون و خطا ندارد

عکس: آیدآ فریدی

مهلت قانونی برای انطباق خطوط تولیدی با استانداردهای تعیین‌شده از ابتدای اردیبهشت امسال آغاز شده و تا پایان دی ادامه خواهد داشت. تولیدکنندگان موظفند در این بازه زمانی خطوط تولید خود را بر اساس وزن خالص محصول تنظیم کنند

چندی پیش براساس اعلام رئیس مرکز اندازه‌شناسی و اوزان سازمان ملی استاندارد، تولیدکنندگان ملزم به درج وزن خالص محصول تولیدی روی بسته‌بندی شدند. بر این اساس، هرگونه درج وزن کالا با (تولرانس) کمیته یا بیشینه روی بسته‌بندی، غیر قانونی است و تولیدکنندگان موظفند تا دی خطوط تولید خود را بر اساس وزن خالص محصول تنظیم کنند.

به‌گفته رئیس مرکز ملی اندازه‌شناسی و اوزان سازمان ملی استاندارد از زمان انتشار رسمی آگهی این مصوبه در اردیبهشت سال قبل، تولیدکنندگان ۹ ماه فرصت داشتند تا خطوط تولیدی خود را متناسب با استانداردهای اجباری تعیین‌شده، انطباق دهند. این در حالی است که بسیاری از تولیدکنندگان صنعت غذایی کشور با این دستورالعمل جدید مخالف هستند و آن را مطابق با معیارهای جهانی استاندارد نمی‌دانند.

۱۴۰۱ در گفت‌وگو با فعالان صنعت غذا این موضوع را بررسی کرده که در ادامه می‌آید.

حسن خاننزر، رئیس مرکز ملی اندازه‌شناسی و اوزان سازمان ملی استاندارد چندی پیش از الزام تولیدکنندگان به رعایت ۲ استاندارد ۱۶۳۸۱ و ۷۵۹۲۱ در تولید انواع محصولات بسته‌بندی خبر داد. به‌گفته این مقام مسئول، این الزام در جلسه آذر سال گذشته شورای عالی استاندارد تصویب و دستورالعمل آن دی سال گذشته ابلاغ شد. بر این اساس، سازمان ملی استاندارد می‌تواند همه محصولاتی که بسته‌بندی دارند و عمدتاً واحد

تولیدی آنها را تولید کرده و روی آنها کمیت درج شده را براساس این دو استاندارد پایش کند تا مشخص شود وزن واقعی این کالاها منطبق با عددی که روی آنها درج شده هست یا نه. وی با بیان اینکه نظارت بر واحدهای تولیدی براساس استانداردهای یادشده از سال گذشته شروع شده، گفت: پایش انجام‌شده از واحدهای تولیدی نشان می‌دهد که میزان کم‌فروشی از طریق درج وزن روی محصولات تولیدی بسته‌بندی پس از ابلاغ این دستورالعمل کاهش یافته‌ و از ۴۱

درصد در اردیبهشت و خرداد سال ۱۴۰۱ به حدود ۳۰ درصد در پایان سال گذشته رسیده است. رئیس مرکز ملی اندازه‌شناسی و اوزان سازمان ملی استاندارد با اشاره به مهلت ۹ ماهه تولیدکنندگان برای انطباق متناسب‌سازی خطوط تولیدی با استانداردهای اجباری تعیین‌شده، گفت: مهلت قانونی برای انطباق خطوط تولیدی با استانداردهای تعیین‌شده از ابتدای اردیبهشت امسال آغاز شده و تا پایان دی ادامه خواهد داشت. تولیدکنندگان موظفند در این

فقط باید وزن خالص درج شود

بازه زمانی خطوط تولید خود را براساس وزن خالص محصول تنظیم کنند. وی با بیان اینکه با اجرای این استانداردها «رواداری» هم حذف می‌شود، تصریح کرد: بر این اساس، تولیدکنندگان نمی‌توانند وزن محصول تولیدی را با (تولرانس) کمیته یا بیشینه روی بسته‌بندی درج کنند و باید فقط وزن خالص روی کالا درج شود. همه محصولات از جمله صنایع غذایی، محصولات شوینده و بهداشتی، روغن موتور و انواع نوشیدنی‌ها شامل این دو استاندارد اجباری هستند.

وجود تولرانس، مصداق کم‌فروشی نیست

این شرایط نیز، واحد تولیدی نباید موردتعریز قرار بگیرد و با این محدودیت نیز مخالف هستیم. وی افزود: به‌تازگی این موضوع در جلسه ستاد تعزیرات کل کشور که با حضور نماینده سازمان بازرسی برگزار و انتقاد تولیدکنندگان به رئیس ستاد تعزیرات کشور منتقل شد. به‌گفته حاضران در این نشست، همه متفق‌القول می‌گفتند که موضوع درج تولرانس روی بسته‌های محصولات صنایع غذایی در تمام کشورهای جهان حاکم است و چرا در ایران چنین دستورالعملی به‌اشتباه پیشنهاد و تصویب می‌شود؟

گرچی با بیان درج تولرانس روی بسته‌های صنایع غذایی تمام کشورها خاطر نشان کرد: چطور تاکنون اروپایی‌ها، چینی‌ها و ژاپنی‌ها و... متوجه این موضوع نشده و فقط متخصصان ما در سازمان استاندارد ایران به این نکته رسیده‌اند و می‌خواهند این‌روال را به‌نفع مصرف‌کننده تغییر دهند. این در حالی است که خطای ماشینی در هر تولیدی اتفاق می‌افتد و نمی‌توان دستورالعمل دقیقی برای آن تعریف کرد.

غذایی شکایت کند؟ در این صورت، دیگر سنگ روی سنگ بند نمی‌شود. گرچی افزود: واحدهای نظارتی ایران ۳ تا ۵ درصد تولرانس را در روند تولید تا بسته‌بندی محصول قبول دارند و این مصداق کم‌فروشی نیست. بنابراین، فلسفه حذف تولرانس از بسته‌بندی محصولات صنایع غذایی توجیه منطقی بالایی ندارد. نمی‌دانم مسئولان چرا اکنون این موضوع را مطرح کرده‌اند تا بر سر تولیدکننده آوار جدیدی بگذارند. این آوار جز اینکه زحمت تولید را بالا می‌برد، کار دیگری انجام نمی‌دهد. اگر این دستورالعمل حاکم شود، برای بسیاری از محصولات صنایع غذایی کشور مشکلات بسیاری ایجاد خواهد کرد که به‌شدت مخالف آن هستیم.

این فعال صنایع غذایی با تاکید بر مخالفت جدی با کم‌فروشی گفت: گاهی هم مشاهده می‌شود که تولرانس به‌جای ۳ درصد به ۱۵ درصد می‌رسد که در این صورت نیز کاملاً حق با مصرف‌کننده است و واحد تولیدی باید تعزیر شود، اما اگر نوسان مثبت و منفی ۳ درصد بود، موضوع مربوط به خطای غیرقابل‌اجتناب ماشین‌آلات و خط تولید است. در

درصدی مواد غذایی در بسته‌بندی دور از انتظار نیست. عضو هیات‌مدیره این شرکت مواد غذایی با بیان اینکه این دستورالعمل مشکلات بسیاری برای تولیدکنندگان صنایع غذایی ایجاد خواهد کرد، ادامه داد: همه مجموعه‌های صنایع غذایی در خط تولید با این تولرانس مواجه می‌شوند و نمی‌توان گفت بعضی از واحدهای تولیدی به‌هیچ‌وجه این مسئله را ندارند.

وی افزود: در محصولاتی همچون انواع رب، کنسروها، بیکرها، شیرینی، شکلات و... این تولرانس حاکم است؛ به‌ویژه در حوزه شیرینی و شکلات وقتی محصول را در خمیرها و میکسرها می‌ریزیم شامل مخلوطی از انواع موادی هستند که رطوبت دارند و در دستگاه آماده‌سازی مقداری از رطوبت آنها گرفته می‌شود، مقداری از رطوبت آنها هم در بسته‌بندی تا زمان مصرف از بین می‌رود. برای مثال، وزن محصول روی بسته‌بندی ۱۰۰ گرم درج می‌شود، در حالی که ممکن است کالا ۹۸ گرمی به‌دست مصرف‌کننده برسد. آیا مصرف‌کننده برای آن ۲ گرم می‌خواهد از تولیدکننده صنایع

عضو هیات‌مدیره یک شرکت تولیدکننده صنایع غذایی با تاکید بر اینکه «تولرانس» موضوعی است که سال‌ها توسط اهل فن بررسی شده و هیچ ارتباطی به کم‌فروشی یا گرانفروشی محصولات غذایی ندارد، گفت: بیشتر تولیدات صنایع غذایی، پس از اخذ پروانه بهره‌برداری، بهداشت و استاندارد وارد خط تولید شده و با بکارگیری ماشین‌های پیشرفته و به‌روز دنیا در حال فعالیت هستند. تمام ماشین‌های خط تولید صنایع غذایی یک ضریب خطای تولید دارند که این ضریب خطا براساس دستورالعمل‌های اداره استاندارد بین ۳ تا ۵ درصد تعریف شده است. این تولرانس بالا و پایین به‌عنوان «گرمای» محصول، موردقبول سازمان استاندارد و صنایع غذایی مطرح است.

حسن گرچی در گفت‌وگو با **۱۴۰۱** با اشاره به دستورالعمل جدید صادره از سوی شورای عالی استاندارد گفت: عدم‌رعایت مصوبه و حذف تولرانس، ممکن است تولیدات صنایع غذایی را با مشکلات تعزیراتی مواجه کند، چرا که براساس عملکردهای خط تولید، افزایش یا کاهش چند

بررسی تولرانس جزو وظایف سازمان استاندارد نیست

نقاشی با بیان اینکه هیچ ماشین بسته‌بندی غذایی حداقل در ایران وجود ندارد (در بعضی محصولات غذایی حتی در دنیا این ماشین‌آلات وجود ندارد) که وزن محصول را به صورت صددرصد دقیق نشان دهد و بسته‌بندی کند؛ ادامه داد: از این‌رو درخواست می‌شود، سازمان ملی استاندارد پیش از صدور بخشنامه از فعالان این حوزه نظر خواهی کند. وی با بیان اینکه حال تولید خوب نیست و با مشکلات عدیده‌ای درگیر است، گفت: باتوجه به شرایط موجود، تولید دیگر تاب آزمون و خطا را ندارد. از این‌رو نباید با تصمیم ناگهانی شرایط را از آنچه هست، دشوارتر کرد.

موضوع تولرانس در روند تولید و بسته‌بندی آنقدر معمول و عادی است که حتی اگر وزن کالای بسته‌بندی‌شده یکسان در سازمان استاندارد اندازه‌گیری شوند، باز هم ممکن است وزن بسته‌ها با یکدیگر متفاوت باشد. در فرآیند خط تولید دستگاه‌های پرکن محصول تولید در ظروف بسته‌بندی، محصول را با میزان سنجی در ظرف می‌ریزند، اما اگر ۲ دستگاه پرکن با تنظیمات یکسان ۲ قوطی کنسرو را یک اندازه پر کنند، به‌طورقطع در آنها هم تولرانس خواهیم داشت. این موضوع جزو ذات وجودی این صنعت است.

علیرضا رحمان در ادامه تاکید کرد: هر نوع ماده غذایی با گذشت زمان دچار تغییرات فیزیکی همچون از دست دادن رطوبت، فعل و انفعالات شیمیایی، تبخیر و... می‌شود که مهم‌ترین عامل آن هم رطوبت است. برای مثال، گوشت دامی که امروز کشتار می‌شود، علاوه بر رطوبت، آب را نیز به‌صورت خونه‌ای از دست می‌دهد و این باعث می‌شود که خود به خود تفاوت وزن پیدا کند.

این مدرس دانشگاه با بیان اینکه در نظر گرفتن تولرانس در بسته‌بندی صنایع غذایی موضوعی جهانی است و در همه محصولات غذایی و غیرغذایی تولرانس مثبت و منفی وجود دارد، گفت: بررسی این کار باید به افرادی سپرده شود که صلاحیت آن را دارند و کار اجرایی کرده‌اند. این در حالی است که گاهی تصمیمات برپایه نظر افرادی گرفته می‌شود که تجربه کافی در زمینه روند فعالیت صنعتی خاص را ندارند. در نهایت، روند بررسی شده و هیچ ارتباطی به کم‌فروشی یا گرانفروشی ندارد.

یک فعال دیگر صنایع غذایی درباره دستورالعمل سازمان استاندارد درباره تولرانس محصولات غذایی گفت: تا جایی که می‌دانم این موضوع جزو شرح وظایف سازمان ملی استاندارد نیست و جزو وظایف سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان است.

احمد صادقیان در گفت‌وگو با **۱۴۰۱** با انتقاد از اینکه در تولید بر روند عرضه و تقاضا نظارت می‌شود، خاطر نشان کرد: در حالی که باید فقط بر کالاهایی که تولید آنها انحصاری است، نظارت انجام شود تا به کسی اجحاف نشود، اما درباره بقیه کالاهای صنایع غذایی که دارای توسعه مناسبی در روند اقتصاد بوده و در بازار رقابتی موفقیت داشته‌اند، این نظارت‌ها چندان جایی ندارند. این فعال در حوزه صنایع غذایی افزود: در عرصه اقتصاد، روند عرضه و تقاضا و رقابتی که میان تولیدکنندگان وجود دارد، نرخ محصولات غذایی را به تعادل می‌رساند که این قیمت‌ها گاهی به نفع مصرف‌کننده هم نیست.

این پیشکسوت صنایع غذایی کشور با اشاره به مصوبه جدید حذف درج تولرانس از روی بسته‌های محصولات غذایی افزود: تجربه نشان داده این دستورالعمل‌های نظارتی معمولاً قدرت اجرایی ندارند، اما تولیدکنندگان می‌توانند آن را پیگیری و این مشکلات تولید را در صورتی که گوش شنوایی باشد، برطرف کنند.

تولرانس جزو ذات صنعت غذاست

یک فعال حوزه صنایع غذایی درباره حذف تولرانس در صنایع غذایی به **۱۴۰۱** گفت:

تجربه نشان

داده که

دستور العمل‌های

نظارتی معمولاً

قدرت اجرایی

ندارند و

تولیدکنندگان

می‌توانند موضوع

حذف تولرانس را

پیگیری کنند

سخن پایانی

تولیدکنندگان صنایع غذایی با درج وزن خالص روی محصولات مشکلی ندارند و در تمامی دنیا و ایران، وزن خالص در خیلی از موارد روی محصولات درج می‌شود. اکنون مشکل اصلی تولیدکنندگان با این قانون، نبود شفافیت و مشخص کردن تولرانس قابل‌پذیرش در وزن خالص است، چرا که سازمان استاندارد، تاکنون درباره حدود تولرانس وزن خالص روشن‌سازی نکرده است. بنابراین قبل از دادن هر دستورالعملی، بهتر است نظر تولیدکنندگان و متخصصان این حوزه بررسی و در آن لحاظ شود.

گزارش میدانی **اصناف** از رونق شهر به واسطه غذاهای خیابانی

خیابان‌های خوشمزه

غذاهای خیابانی و رونق منطقه

بزرگ‌ترین خیابان غذا در غرب تهران ایجاد شده و حتی می‌توان گفت عرصه ارائه غذا در این خیابان از خیابان سی‌تیر نیز بیشتر است. این خیابان موجب رونق کسب‌وکار در منطقه خواهد شد؛ خیابانی که با توسعه شهری از بن‌بست خارج شد، اما یکی از نقاط کور منطقه بود و با این طرح روشنایی در آن ایجاد شده است. این طرح با الگوبرداری از خیابان سی‌تیر و باب همایون در چند نقطه دیگر شهر که شاید بعضاً نقاط حادثه‌خیز، کور و محل تجمع معتادان باشند، اجرا می‌شود تا سرزندگی را در شهر بیشتر کنیم.

امر باعث شده تعداد کسانی که به این کار مشغول می‌شوند روز به روز افزایش یابد. محیط، کیفیت و بهداشت از جمله معیارهایی است که برای جذب مشتری بسیار موثر است. خرداد سال گذشته به دلیل بازار خوب غذاهای خیابانی، بزرگ‌ترین خیابان غذا در غرب پایتخت در منطقه ۹ افتتاح شد که شامل ۲۰ غرفه تهیه غذا و صنایع دستی است. به گفته قدرت‌اله محمدی، مدیر عامل شرکت ساماندهی صنایع و مشاغل شهر تهران، این گذر یک طرح جدید در منطقه است که در خیابان بدرالزمان قریب اجرا و طی آن

در زندگی روزمره و بیشتر فعالیت‌های انسانی نظیر جلسات، مراسم ازدواج، سفر و جشن‌ها است. طبق تعریف ارائه‌شده از طرف سازمان گردشگری غذایی در سال ۲۰۱۳، غذاهای خیابانی بخشی از فرهنگ توده مردم در کشورهای مختلف است. جدا از اما اگر هابی که درباره مسائل بهداشتی در تهیه و توزیع این غذاها وجود دارد، بازار غذاهای خیابانی به دلیل نرخ کمتر آنها نسبت به رستوران‌ها رونق بیشتری دارد. شنیده‌ها حاکی از آن است که درآمد حاصل از فروش غذاهای خیابانی بسیار بالا است و همین

غذاهای خیابانی، کانسک‌ها و ون‌های مواد غذایی هستند و هدف اصلی از این شکل عرضه هم ارائه غذا به سریع‌ترین حالت ممکن است. بیشتر غذاهای خیابانی در دسته فینگر فودها، فست‌فودها یا غذاهای محلی طبقه‌بندی می‌شوند و معمولاً از تر از غذای رستوران‌ها هستند. با رونق گرفتن بازار غذاهای خیابانی دیگر مهم نیست ساعت شش‌وپنج‌و پنج‌و شش را نشان می‌دهد. در این شهر در هر ساعتی که احساس گرسنگی کنید غذا موجود است. غذا هویت محلی یک منطقه را نشان می‌دهد و بخش جدایی‌ناپذیر

وقتی صحبت از غذاهای خیابانی می‌شود، ناخودآگاه تصویری از غرفه‌های کوچک غذا یا جگرکی‌های کنار خیابان با آن یخچال‌های کوچک‌شان در ذهن‌مان ایجاد می‌شود. اصلاً قسمت اصلی یک تفریح لذت‌بخش به خوردن و خوراک مربوط می‌شود. غذا خوردن بیرون از خانه یکی از تفریحات اصلی این نسل است که حتی افزایش هزینه‌ها نیز نتوانسته آن را به‌طور کامل حذف کند. هنوز هم با وجود گرانی‌های سرسام‌آور پشت در فلافل‌ها صاف‌های طولانی تشکیل می‌شود. مدت‌هاست که خیابان‌ها میزبان مردم با

گذری برای رفع گرسنگی!

درآمد بیشتر برای لذتبخش است. **شربتخانه‌های صورتی** دکور متفاوت کانسکی دیگر توجه را به خود جلب می‌کند. گویی وارد کاشان شدم و فضای گلاب‌گیری با آن دیگ‌های مسی بزرگ و پوست‌های گل‌محمدی در ذهنم تداعی می‌شود. اینجا انواع شربت‌ها به فروش می‌رسد. پسری سینی به‌دست، لیوان‌های شربت را با روی خوش برای تست به رهگذران تعارف می‌کند. برای چشیدن طعم شربت‌های قرمز داخل سینی به سمتش می‌روم. همان ابتدا با لپچه‌ای که نمی‌توانم حدس بزنم متعلق به کدام قوم از این سرزمین بزرگ است به من یادآور می‌شود که در اینجا کار می‌کند و غرفه برای او نیست. چند سالی است که از شهرستان به اینجا آمده و درآمد کمی دارد. ساعت کاری او از ۱۲ ظهر شروع می‌شود، اما می‌گوید اصل فروش از ۸ شب به بعد است، او هم میزان فروش اینجا را نسبت به جاهای

امیدواری به مشتری بیشتر! به سراغ کانسکی زردرنگ که در مقابل آن ۳ ظرف سس بزرگ با قیف‌های قرمز آویزان شده، می‌روم. پسری جوان لباس قرمزی به تن و کلاه سفید بر سر دارد؛ یک پیشبند مشکی نیز بسته است، اما ماسک سفید او زیر چانه‌اش قرار دارد؛ درست حالتی بین ماسک داشتن و نداشتن! همزمان که با من صحبت می‌کند، سفارش مشتری را نیز آماده می‌کند. هرازگاهی هم که صحبتش با من گل می‌کند، دیگر نمی‌تواند به غذای مشتری برسد. با سس کمی که دارد چند سالی است که در این شغل مشغول است و دیگر حساسی تجربه کسب کرده است. از روزهای ابتدایی کارش می‌گوید. آن زمان دانشجو بوده و بعد از دانشگاه به یکی از رستوران‌های شهر می‌رفت تا درآمدی کسب کند. از نرخ غذا در آن سال‌ها می‌گوید که برق از سرم می‌پرد. چهره متعجب من خنده بر لبش می‌آورد. از غذاهای پرفروش که سوال می‌کنم، او به‌سرعت از هات‌داگ پنیری اسم می‌برد. به‌زبان خودش به من می‌گوید: «اینجا پاختور خوبی داره، اما هنوز جا نیفتاده؛ باید زمان بگذره، بعد همه می‌بینن که از همه جا شلوغ‌تر می‌شه...» کمی بعد از حسن‌های اینجا می‌گوید که از نظر او لوله‌کشی آب بهترین‌شان است. امیدش به روزهای آینده و کسب

با کنج‌کاری ناشی از تعریف‌هایی که شنیده بودم وارد یکی از خیابان‌ها در غرب تهران شدم. آن‌طور که می‌گویند اینجا بزرگ‌ترین خیابان غذا در غرب پایتخت است. میله‌های رنگی و منظم این گذر از دور حساسی نمایان است و توجه هر شخصی را به خود جلب می‌کند. در اینجا جای پارک، همان معضل همیشگی تهرانی‌ها به‌وفور یافت می‌شود. کانسک‌ها با نظم چیده شده‌اند و هر یک رنگ خاصی دارند و برخی از آنها با تابلوهای برجسته از دور اعلام می‌کنند که چه می‌فروشند. جمعیت آن‌طور نیست که بگویم جای سوزن انداختن نیست؛ اتفاقاً کاملاً آرامش برقرار است. در این گذر آدم‌های مختلفی می‌آیند و می‌روند؛ مرد جوان تنهایی که کوله‌پشتی روی دوشش نشان می‌دهد قهوه تلخ در دست و او برای رفع خستگی محل کار یا دانشگاهش است؛ زوج جوانی که روی صندلی‌های رنگی کنار یکی از کانسک‌ها نشسته‌اند و با گاز زدن هر لقمه از ساندویچ‌شان خاطره‌ای از روزهای اول آشنایی خود می‌گویند؛ خانواده‌ای چهارنفره که با آرامش قدم می‌زنند و مشخص است هنوز نتوانسته‌اند غذای موردنظر خود را انتخاب کنند و... به تفاوت آدم‌ها یا یکدیگر دقت می‌کنم. صدای سفارش غذا توسط خانمی جوان مرا به فضا برمی‌گرداند و با چند غرفه‌دار وارد مکالمه می‌شوم.

آش در پیاده‌رو شلوغ

در پیاده‌روی شلوغ با وجود بساطی‌هایی که فاصله آنها از یکدیگر در حد یک جا یا هم نیست، بو و بوی سببش مرا جذب می‌کند. در نزدیکی یکی از پاساژهای این شهر بساط خود را پهن کرده است. دو دیگ بزرگ دارد؛ یکی پر از آش رشته است و دیگری آش دوغ، اما اگر بخواهم حقیقت را بگویم، دیگ آش رشته با آن رنگ‌بوی جذابی که داشت مرا حساسی جذب کرد. کنار دیگ‌ها دو قابلمه بزرگ قرار داشت؛ یکی پر از نعنای داغ و دیگری مملو از پیازداغ‌های طلایی. کنارش می‌ایستم و مکالمه‌های کوتاه را شروع می‌کنم. همزمان که با من صحبت می‌کند، آش دوغ را هم می‌زند تا مشتری بعدی پیدا شود. ۱۰ سال است که آش می‌فروشد و حدود ۳ سال است که در این راسته فعالیت می‌کند. زمستان‌ها باقالی با شیشه‌های گلبر و آلبیو را نیز به بساط خود اضافه می‌کند تا سر جوانان عاشق شتاب‌زده بی‌کلاه نماند. می‌گوید در زمستان تعداد مشتری‌هایش بسیار بیشتر از الان است، اما باز هم خدا را شاکر است. در کل فروش آش رشته را بالاتر از آش دوغ می‌داند. راجع به قیمت‌ها هم گله نمی‌کند و این موضوع را پذیرفته که همه چیز گران شده و گرانی تنها برای یک نفر نیست. وقتی درباره فروش روزانه‌اش از او می‌پرسم ناخودآگاه صورتش جمع می‌شود و با حالتی می‌گوید: «ای! بد نیست. در روز به ۴۰۰ هزار تومان می‌رسه... اما خرج زیاده؛ از همین ظرف‌ها تا روغن...»

جگرهای حوالی آزادی!

اصلاً نمی‌شود غذاهای خیابانی میدان آزادی را از پایانه اتوبوس تا زیر گذر نادیده گرفت. یخچال کوچک خود را برق انداخته و حساسی حواسش به منقل جلوی پایش است. همین‌طور که مراقب زغال است با راننده تاکسی که کمی آن‌طرف‌تر از او ایستاده گرم صحبت است. از آنجایی که تعداد مشتریانش زیاد است با او گپی کوتاه می‌زنم. در مدت زمانی که کنار بساط او ایستادم مشتری‌های بسیاری را راه می‌اندازد. مشتریان او بیشتر رانندگان هستند و بیشتر آنها را می‌شناسد. با لحن مخصوص خودش به من می‌گوید: «بین من الان خیلی وقته اینجام. همه این راننده تاکسی‌ها و اتوبوس‌ها را می‌شناسم؛ تا جایی که خیلیا شون میان شب جگر می‌خورن و میرن پولش رفت تا ماه دیگه...» در پایان جمله‌اش خدا را شکر می‌کند که از اینجا و درآمدش راضی است.

سخن پایانی

تهیه و توزیع غذای خیابانی، حرفه‌ای است که همیشه و به‌ویژه در مسیرهای پررفت‌وآمدتر مشتری دارد. فارغ از بعد اقتصادی این حرفه، پویایی این مشاغل جذابیتی برای منطقه است و شب‌های تهران را بسیار زیباتر می‌کند.

خیابان خوشمزه تهران

شده و از وسواس خود به تمیزی می‌گوید و اینکه چند روزی است وقت خود را برای تمیز کردن کانسک اختصاص داده و تاکید می‌کند شرط مهم نظافت است. امیدوار است از هفته آینده که قرار است کار خود را شروع کند، درآمد خوبی به‌دست بیاورد، اما چهره بی‌حال او نقش شفافی از امید ندارد. فکر می‌کنم از آن تنبل‌ها باشد که بعد از شروع به کار همه غرفه‌ها می‌خواهد در کانسک را باز کند.

راه‌اندازی آشپزخانه خراج دارد

کنجی دیگر در یکی از غرفه‌ها بساط سیب‌زمینی سرخ‌کرده برپاست. مسئول این غرفه مرد میانسالی است که ۵ سال است در سی‌تیر غذا می‌فروشد و درآمد خوبی از این کار دارد. او تنها به‌خاطر نیاز به سرمایه بالا، قدرت راه‌اندازی آشپزخانه را ندارد؛ والا به‌قول خودش آشپزی او حرف ندارد. از مشتری‌هایش می‌گوید که اغلب جوانان هستند. او می‌گوید: «میان بازار خرید، بعدش میان سمت سی‌تیر. بیشتر زوج‌های جوان هستن که منم اگر سرحال باشم کمی سر به سرشون می‌ذارم.»

خیابان سی‌تیر در همین دهه ۹۰ سنگ‌گرفش شد و کمی بعد دهه‌هایی در کنار خیابان علم شدند و کم‌کم سی‌تیر توانست در مدت کوتاهی خیر شروع به کارش را به گوش همه اهالی شهر برساند. از همان زمان دیگر هر شب هیاهوی خاصی در این خیابان برپا است و شاهد این برروبیها همین سنگ‌گرفش‌ها است. گاهی با خودم فکر می‌کنم اگر شخصی گرسنه نباشد و پا در این گذر بگذارد، می‌تواند به یکی از این غرفه‌ها سر نزند؛ البته بهتر است یادآوری کنم که اگر می‌خواهید هنگام صرف غذا آرامش داشته باشید و معطل نشوید، اصلاً شب‌های تعطیل گزینه مناسبی برای سر زدن به سی‌تیر نیست. هوا روشن است و آن هیاهوی شب برقرار نیست. به سراغ یکی از غرفه‌ها می‌روم.

تمیزی مهم‌ترین چیز است!

پسر جوانی با لباسی مخصوص سورمه‌ای‌رنگ پشت پیشخوان نشسته و دستش را زیر چانه‌اش گذاشته است. او تازه مشغول این کار

مشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه‌نگاری www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صنعت»

مدیر مسئول: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۲۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmail.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: (داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۲۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۲۵
تهران: خیابان قائم مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه‌نگاری با رتبه ۱
عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
عضو انجمن مدیران رسانه
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲
عضو تعاونی مطبوعات

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

اصلاحات بنیادی بر نامه هفتم

«بحران‌ساز» است

عباس اورنگ - کارشناس تأمین اجتماعی:

بررسی لایحه برنامه هفتم توسعه در کمیسیون تلفیق و صحن علنی مجلس شورای اسلامی در حالی آغاز شده که انتقادات بسیاری بر برخی از بندهای این لایحه وجود دارد. در ماده ۶۵ بحث افزایش حق بیمه کارگران مطرح شده که چند نکته در این تغییرات قابل طرح است؛ اول اینکه دولت پی برده صندوق‌های بازنشستگی دچار مشکلات مالی هستند و باید تدبیری برای اصلاحات اندیشیده شود. اما هر گونه تغییر در عملکرد صندوق‌های بازنشستگی باید با حساسیت و دقت نظر بالا انجام شود. در اصل صندوق‌های بازنشستگی جایی نیستند که به راحتی بتوان اصلاحات بنیادی از قبیل افزایش سن و سابقه بازنشستگی یا تغییر مبنای مستمری را در فرآیند اجرایی و ضوابط قانونی آنها اعمال کرد.

بر اساس نگاه‌های حاکم بر روند مدیریت، همواره دولت‌ها به نوعی بر صندوق‌های بازنشستگی حاکم و به نسبت سایر شرکا و سهامداران این صندوق‌ها دارای حق رای و نظر بالاتری بوده‌اند؛ تا آنجا که حتی در مواردی سایر شرکا چندان قدرتی در مدیریت صندوق‌ها نداشته و همیشه صندوق‌های بازنشستگی با مدیریت دولتی اداره شده‌اند. جامعه کارگری و بازنشستگی و جامعه کارفرمایی، وقتی چندان نقشی در اداره امور صندوق‌ها ندارند، به طبع در تصمیمات و برنامه‌ریزی‌های کلان نیز نقش قابل توجهی نخواهند داشت. در مواردی هم که به ظاهر سه‌جانبه‌گرایی در روند تصمیم‌گیری‌های صندوق بازنشستگی مطرح بوده و نمایندگان کارگران و کارفرمایان در شوراهای عالی و در هیات امنای صندوق‌ها حضور داشته‌اند، این نمایندگان از قدرت نفوذ قابل توجهی در اداره امور برخوردار نبوده‌اند؛ بنابراین حالا که به این جمع‌بندی رسیده‌ایم که صندوق‌ها دچار بحران شده‌اند، اصلاً قابل قبول نیست که دولت به یکباره دست به اصلاحات یکجانبه بزند.

روح ماده ۶۵ برنامه هفتم توسعه می‌گوید افرادی که دستمزد بالاتری دارند، باید مشارکت بیشتری در پرداخت حق بیمه داشته باشند؛ این امری است که به ظاهر عادلانه می‌نماید، اما قرار نیست حالا که صندوق‌های بازنشستگی زیر سایه مدیریت اشتباه دولتی به این حال و روز افتاده و با مشکلات جدی مواجهند، دولت از بار مسئولیت شانه خالی کند. با اصلاح جدید اعمال شده در برنامه هفتم توسعه عملاً مسئولیت دولت صفر می‌شود و بار بر دوش بیمه‌شده می‌افتد. ما این اجازه را نداریم که با یک عمر مدیریت دولتی و ضعف‌ها و اشکالات این مدیریت، صندوق‌ها را به این روز بیندازیم؛ آن وقت در بزنگاه مشکلات تمام بار را بر دوش جامعه کارگری و کارفرمایی بگذاریم.

تجربه اصلاحات پارامتریک چه در ایران و چه در سایر کشورها نشان می‌دهد تلاش برای این همه اصلاح یکباره به معنای نشناختن جغرافیای صندوق‌های بازنشستگی است. هر کدام از این اصلاحات می‌تواند جامعه را با شرایط بحرانی مواجه کند.

نکته دیگر این است که اصلاحات در صندوق‌های بازنشستگی، موارد برنامه‌ای نیستند؛ اینها جزو قوانین دائمی هستند.

سازمان امور مالیاتی نمی‌تواند حق بیمه بگیرد

در این ماده، موضوع خطرناک و عجیبی پیشنهاد شده؛ مبنی بر اینکه حق بیمه توسط سازمان امور مالیاتی وصول شود. به نظر می‌رسد پیشنهاددهندگان این ماده، مطالعه‌ای درباره صندوق‌های بازنشستگی دنیا داشته‌اند، اما این مطالعه کم‌عمق و بسیار سطحی بوده است.

در برخی کشورها سازمان‌های امور مالیاتی ملزم به دریافت حق بیمه برای سازمان تأمین اجتماعی هستند، اما کارکرد و عملکرد آن سازمان تأمین اجتماعی با سازمان تأمین اجتماعی ما در ایران فرق دارد.

آن سازمان تأمین اجتماعی در کشورهایی مثل انگلستان و آمریکا وظیفه دارد مستمری پایه را برای تمام افراد جامعه تأمین کند و از این حق بیمه‌ای که یک مالیات اجتماعی است، مستمری پایه پرداخت می‌شود، اما صندوق‌های بیمه اجتماعی که شبیه سازمان تأمین اجتماعی ماست، حق بیمه را با هدف پرداخت تعهدات به اعضای خود که همان بیمه‌شدگان هستند، دریافت می‌کنند.

این سازمان تأمین اجتماعی با آن سازمان تأمین اجتماعی و این حق بیمه با آن حق بیمه بسیار تفاوت دارد. اینکه ما شکلی را از موضوعی برداشت کنیم و بی‌توجه به ماهیت مسئله، آن را به مسائل ملی خودمان تعمیم دهیم، رویه‌ای اشتباه است.

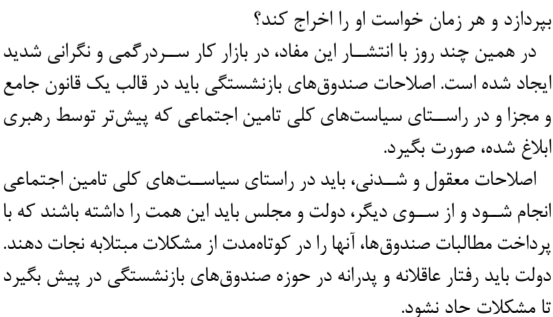
سازمان تأمین اجتماعی در ادبیات جهانی با سازمان تأمین اجتماعی ما که صندوق بازنشستگی کارگران است، فرق دارد؛ ما نمی‌توانیم هر کاری را که در هر جایی از دنیا تحت هر عنوانی انجام شده، در ایران کپی-پیست کنیم. حتی اگر بخواهیم این دست‌ورالعمل را بومی‌سازی کنیم، باید بگوییم «سازمان امور مالیاتی، مالیاتی را تحت عنوان حق بیمه جمع‌آوری می‌کند و از محل آن حق بیمه، به افرادی که تحت پوشش صندوق‌های بیمه‌ای نیستند و متعلق به دهک‌های فرودست هستند، مستمری پایه پرداخت می‌شود». ماده ۱۷ لایحه برنامه هفتم، بسیار خطرناک است و چالش‌های بسیاری در زمینه تأمین مالی تعهدات در سازمان تأمین اجتماعی به وجود خواهد آورد.

فروپاشی شیرازه اقتصاد خانوار

ماده ۱۶ لایحه برنامه هفتم توسعه نیز بدعت جدیدی در قانون گذاری است، زیرا همین امروز هم جامعه کارگری با این دستمزد‌ها نمی‌تواند معیشت خود را تأمین کند؛ پس چگونه قانون به کارفرما اختیار داده کمتر از حداقل دستمزد به کارگر بپردازد و هر زمان خواست او را اخراج کند؟

در همین چند روز با انتشار این مفاد، در بازار کار سردرگمی و نگرانی شدید ایجاد شده است. اصلاحات صندوق‌های بازنشستگی باید در قالب یک قانون جامع و مجزا و در راستای سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی که پیش‌تر توسط رهبری ابلاغ شده، صورت بگیرد.

اصلاحات معقول و شдني، باید در راستای سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی انجام شود و از سوی دیگر، دولت و مجلس باید این همت را داشته باشند که با پرداخت مطالبات صندوق‌ها، آنها را در کوتاه‌مدت از مشکلات مبتلابه نجات دهند. دولت باید رفتار عاقلانه و پدرا نه در حوزه صندوق‌های بازنشستگی در پیش بگیرد تا مشکلات حاد نشود.

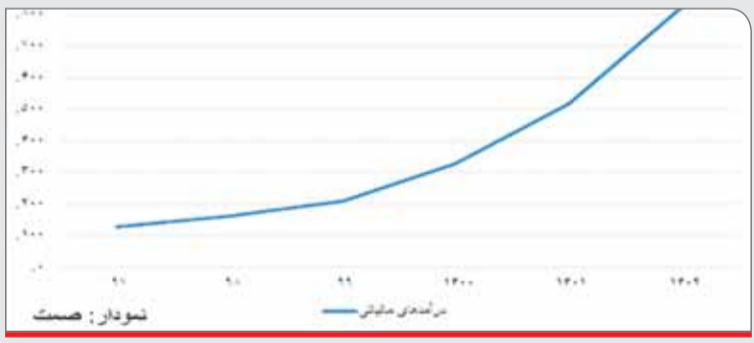
در ایران مالیات اشخاص حقوقی سهم قابل توجهی از سبد درآمدهای مالیاتی دولت را تشکیل می‌دهد، در حالی که برای کشورهای توسعه‌یافته وضعیت برعکس است و در سال ۲۰۲۰ مالیات بر شرکت‌ها تنها ۹ درصد سبد درآمدهای مالیاتی ایران را تشکیل می‌دهد.

مالیاتی از منابع بودجه عمومی از حالت مطلوب، فاصله زیادی دارد. یکی از نسبت‌هایی که بیانگر این مهم است، سهم درآمدهای مالیاتی از کل منابع عمومی دولت است. در لایحه بودجه ۱۴۰۲، شاهد افزایش ۱.۴ درصدی سهم درآمدهای مالیاتی در منابع بودجه عمومی نسبت به بودجه ۱۴۰۱ هستیم و این سهم از ۴۰.۳ درصد به ۴۱.۷ درصد افزایش یافته است.

منابع عمومی دولت ضمن کاهش وابستگی بودجه به نفت و کاهش اثرگذاری تحریم‌ها، می‌تواند منجر به ثبات بخشی به اقتصاد شود. از سوی دیگر، افزایش درآمدهای مالیاتی منجر به کاهش کسری تراز عملیاتی می‌شود و نیاز دولت به استفاده از منابع نظام بانکی را کاهش می‌دهد. با اینکه، این منبع درآمدی بر دیگر منابع ترجیح دارد، با توجه به نظام مالیات‌ستانی در ایران، سهم درآمدهای

درآمدهای مالیاتی در دخل و خرج کشور در مقایسه با سایر بخش‌های درآمدزای اهمیت بیشتری برخوردار است. به گزارش صنایع درآمدهای مالیاتی را می‌توان اصلی‌ترین منبع تأمین مخارج جاری دولت در هر سال دانست و هر گونه تأمین مخارج جاری دولت از منابع دیگر مانند فروش نفت، موجب ایجاد بی‌اعتدالی در کشور می‌شود. افزایش سهم درآمدهای مالیاتی از

رشد ۴۷ درصدی مالیات، کم‌اثر در تأمین منابع دولت
این رقم نسبت به رقم درآمدهای مالیاتی مصوب در قانون بودجه سال گذشته (۵۶۱ هزار میلیارد تومان) با رشدی معادل ۴۷ درصد مواجه شده است.

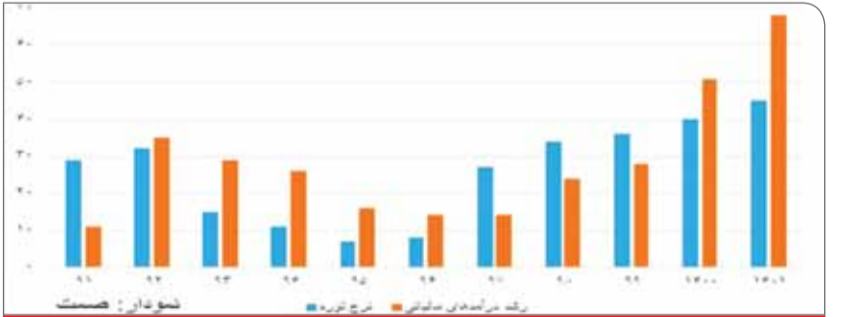

بررسی‌ها نشان می‌دهند در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶، درآمدهای مالیاتی پس از تعدیل تورم، افزایش یافته است. این روند در سال‌های ۹۷ تا ۹۹ برعکس شده و شاهد کاهش درآمدهای مالیاتی هستیم. دوباره در قوانین بودجه سال

مقابله با فرار مالیاتی، تنها راه چاره است
درباره بودجه ۱۴۰۲، در نگاه اول حرکت دولت به سمت افزایش درآمدهای مالیاتی از منابع عمومی، جزو نکات مثبت لایحه است، اما باید توجه داشت که این افزایش‌ها، با توجه به شرایط و ظرفیت اقتصادی کشور و از همه مهم‌تر با عنایت به زیرساخت‌های فنی و قانونی در حوزه اخذ مالیات صورت بگیرد. در صورتی که عزم دولت بر ایجاد شفافیت و کاهش فرار مالیاتی باشد، می‌توان انتظار افزایش درآمدهای مالیاتی بیشتر از تورم انتظاری را داشت. از نقاط ضعف این لایحه، می‌توان به مختار بودن دولت برای مستثنی کردن گروه‌های شغلی از پلکان مالیات بر حقوق اشاره کرد.

در ایران مالیات اشخاص حقوقی سهم قابل توجهی از سبد درآمدهای مالیاتی دولت را تشکیل می‌دهد، در حالی که برای کشورهای توسعه‌یافته وضعیت برعکس است و در سال ۲۰۲۰ مالیات بر شرکت‌ها تنها ۹ درصد سبد درآمدهای مالیاتی آنها را تشکیل می‌دهد. برای بررسی میزان افزایش حقیقی درآمدهای مالیاتی در قوانین بودجه سنواتی، نرخ تورم در مقابل درصد رشد درآمدهای مالیاتی ترسیم شده است. همچنین طبق محاسبات انجام شده، تورم امسال، ۴۰ درصد پیش‌بینی شده است.

راهکار تحقق منابع بودجه

افزایش ۴۷ درصدی درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه امسال، تنها با کاهش فرار مالیاتی از طریق فراهم کردن بستر اجرایی لازم محقق خواهد شد. در کنار کاهش فرار مالیاتی لازم است معافیت‌های مالیاتی موجود همدند شود و با استفاده از پایه‌های مالیاتی جدید، به‌ویژه مالیات بر مجموع درآمد مالیات بر عایدی سرمایه، ضمن افزایش درآمدهای مالیاتی، کارایی نظام مالیاتی افزایش یابد.

خلاف بودجه سال گذشته، مقدار حقیقی درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه امسال رشد چندانی نداشته است. وقتی نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در کشور مأمرداری کمتر از کشورهای دیگر است، تنها با افزایش مالیات می‌توان این سهم را افزایش داد. شایان ذکر است رشد ۴۷ درصدی درآمدهای مالیاتی و گمرکی در بودجه ۱۴۰۲ از اجتماع مواردی چون رشد ۱۲۰ درصدی مالیات بر اشخاص حقوقی و همچنین رشد ۱۹ درصدی مالیات بر کالا و خدمات شکل گرفته است. از یک طرف رشد ۱۲۰ درصدی مالیات اشخاص حقوقی در ساختار فعلی نظام مالیاتی کشور بدون اصلاح بستر اجرایی مالیاتی و اصلاح معافیت‌ها دور از دسترس است و از طرف دیگر با توجه به پیش‌بینی تورم ۴۰ درصدی در سال جاری، رشد ۱۹ درصدی مالیات بر کالا و خدمات بیانگر کم‌برآوردی در مالیات بر کالا و خدمات است، به این دلیل لازم است ترکیب درآمدهای مالیاتی در لایحه امسال مورد اصلاح قرار بگیرد.

اصلاح رویه فعلی اخذ مالیات در کشور نیازمند اضافه کردن برخی پایه‌های مالیاتی جدید حذف معافیت‌های کنونی، هم‌زمان با مقابله با فرار مالیاتی است.

مالیات بر ثروت و دارایی

مالیات بر ثروت و دارایی از پایه‌های مالیاتی رایج در جهان است. مالیات بر دارایی مالیاتی است که بر دارایی‌های ناشی از